

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s.

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor/specializace: 6208R190 Podniková ekonomika a řízení lidských zdrojů

Adaptace zahraničních studentů na ŠKODA AUTO Vysokou školu a na české kulturní prostředí Bakalářská práce

Lucie ŠANKOVÁ

Vedoucí práce: doc. PhDr. Karel Pavlica, PhD.

Škoda Auto Vysoká škola

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Lucie Šanková**

Studijní program: Ekonomika a management

Specializace: Řízení lidských zdrojů

Název tématu: **Adaptace zahraničních studentů na ŠKODA AUTO Vysokou školu a na české kulturní prostředí**

Cíl: Teoretickým cílem práce je podat přehled aktuálních poznatků o adaptaci lidí na život, práci a studium v zahraničí. Praktickým cílem práce je analyzovat zkušenosti zahraničních studentů ŠKODA AUTO Vysoké školy (ŠAVŠ) s adaptací na studium a pobyt v ČR. Na tomto základě budou navržena opatření zaměřená na usnadnění adaptace zahraničních studentů na ŠAVŠ a českou společnost a její kulturu.

Rámcový obsah:

1. Úvod – vymezení a zdůvodnění cílů práce.
2. Adaptace na život a práci v zahraničí.
3. Specifika adaptace studentů na zahraniční pobyty a stáže.
4. ŠAVŠ a její přístupy k přijímání a adaptaci zahraničních studentů.
5. Empirický výzkum – analýza zkušeností zahraničních studentů ŠKODA AUTO Vysoké školy (ŠAVŠ) s adaptací na studium a pobyt v ČR.
6. Vyhodnocení výsledků výzkumu a návrh opatření zaměřených na usnadnění adaptace zahraničních studentů na ŠAVŠ a českou společnost a její kulturu.

Rozsah práce: 25 – 30 stran

Seznam odborné literatury:

1. BROWAYES, M. *Understanding Cross-Cultural Management. 4th edition.* London: Pearson Education Limited, 2019. 512 s.
2. *Essentials of international human resource management: managing people globally.* Edward Elgar Publishing, 2021. 322 s. ISBN 1788976797.
3. FESTING, M; ENGLE, AD; DOWLING, PJ. *International Human Resource Management: Managing People in a Multinational Context (7th ed.)* . London: Routledge, 2017. ISBN 978-1-4737-1902-6.
4. HOFSTEDE, Geert. *Kultury a organizace / Software lidské mysli.* Praha: Linde, 2007. 335 s. ISBN 80-86131-70-X.
5. PAULÍK, Karel. *Psychologie lidské odolnosti* . Praha: Grada, 2017. 376 s. ISBN 978-80-247-5646-2.

Datum zadání bakalářské práce: prosinec 2022

Termín odevzdání bakalářské práce: prosinec 2023

L. S.

Elektronicky schváleno dne 21. 4. 2023

Lucie Šanková

Autorka práce

Elektronicky schváleno dne 21. 4. 2023

doc. PhDr. Karel Pavlica, Ph.D.

Vedoucí práce

Elektronicky schváleno dne 21. 4. 2023

doc. PhDr. Karel Pavlica, Ph.D.

Garant studijní specializace

Elektronicky schváleno dne 24. 4. 2023

doc. Ing. Pavel Mertlík, CSc.

Rektor ŠAVŠ

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracoval(a) samostatně a použité zdroje uvádím v seznamu literatury. Prohlašuji, že jsem se při vypracování řídil(a) vnitřním předpisem ŠKODA AUTO VYSOKÉ ŠKOLY o.p.s. (dále jen ŠAVŠ) směrnicí Vypracování závěrečné práce.

Jsem si vědom(a), že se na tuto závěrečnou práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, že se jedná ve smyslu § 60 o školní dílo a že podle § 35 odst. 3 je ŠAVŠ oprávněna mou práci využít k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna podle § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Beru na vědomí, že ŠAVŠ má právo na uzavření licenční smlouvy k této práci za obvyklých podmínek. Užiji-li tuto práci, nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, mám povinnost o této skutečnosti informovat ŠAVŠ. V takovém případě má ŠAVŠ právo ode mne požadovat příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to až do jejich skutečné výše.

V Mladé Boleslavi dne 24. 11. 2023

Děkuji doc. Karlu Pavlicovi za jeho cenné rady a pomoc při psaní této bakalářské práce. Také bych chtěla vyjádřit svou vděčnost všem respondentům, kteří si našli čas na vyplnění dotazníku. V poslední řadě velké díky mé rodině, která mě podporovala.

Obsah

Úvod	7
1 Kultura a adaptace na cizí kulturní a sociální prostředí	9
1.1 Kulturní rozdíly	11
1.2 Kulturní šok	13
1.3 Adaptace na nové kulturní prostředí.....	16
1.4 Jazyková bariéra	17
2 Adaptace zahraničních studentů na české vysoké školy a na život v České republice	18
2.1 Motivace studentů ke studiu v zahraničí	18
2.2 Zkušenosti zahraničních studentů.....	20
3 Empirický výzkum	23
3.1 Metodika výzkumu	23
3.2 Výzkumný vzorek.....	24
3.3 Výsledky dotazníkového šetření.....	24
3.4 Shrnutí výsledků výzkumu a návrh doporučení	38
Závěr.....	41
Seznam literatury.....	43
Seznam obrázků a tabulek	45
Seznam příloh	46

Seznam použitých zkratk a symbolů

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
ŠAVŠ	Škoda Auto Vysoká škola

Úvod

Práce je zaměřena na adaptaci zahraničních studentů na Škoda Auto Vysokou školu (dále jen ŠAVŠ) a na české kulturní prostředí. V dnešní době máme mnoho příležitostí studia, a to jak studium v domácím prostředí, tak v zahraničí. Vysoké školy v České republice nabízejí širokou škálu kvalitních studijních programů, které přitahují studenty z celého světa. Výměnné programy umožňují studentům prozkoumat nové kultury, zlepšit své jazykové dovednosti a rozšířit své obzory. Nicméně, proces adaptace na nové prostředí nemusí být nic jednoduchého a může být pro zahraniční studenty obtížný, vyžaduje proto také podporu ze strany univerzit.

Cílem této práce je porozumět faktorům, které ovlivňují proces adaptace zahraničních studentů na ŠAVŠ a na české kulturní prostředí a jak ŠAVŠ pomáhá k adaptaci a následně navrhnout vhodné návrhy k odstranění těchto problémových faktorů.

Motivací pro výběr tohoto tématu byla původní zkušenost autorky práce, která se sama zúčastnila výměnného programu v zahraničí. Během této doby si uvědomila, jak náročné a zároveň obohacující může být přizpůsobování se novému prostředí a odlišnému kulturnímu okolí.

Práce se skládá ze dvou hlavních částí. První kapitola práce se zabývá teoretickým základem problematiky adaptace a vysvětluje její výzvy, které mohou vzniknout při interakci s jinou kulturou. Podrobněji je zde vysvětlen pojem kultura a její důležitost, dále je zmiňován význam kulturních rozdílů, kulturní šok, proces adaptace na nové prostředí. Jazyková bariéra je také diskutována jako další výzva při adaptaci. Další kapitola se zaměřuje na motivaci studentů ke studiu v zahraničí a jejich zkušenosti. Jsou zde zkoumány možné faktory, které přispívají k rozhodnutí studentů studovat v zahraničí, například rozvoj jazykových schopností, získání nových zkušeností studentů a poznávání nových kultur. Dále jsou prezentovány zkušenosti studentů a je uváděn počet všech zahraničních studentů, kteří navštívili ČR v roce 2022. Je také zkoumáno, jaké jsou obvykle plány studentů po ukončení studijního pobytu v zahraničí.

V druhé části je představen empirický výzkum, který je proveden mezi studenty, kteří se v minulosti a nyní adaptují na české prostředí a absolvují studijní pobyt na ŠAVŠ. Jsou v ní prezentována data získaná pomocí dotazníkového šetření

zaměřeného na konkrétní data o zkušenostech, problémech a potřebách, které ovlivňují adaptaci studentů na ŠAVŠ a na české prostředí. Na základě těchto výsledků bude schopnost identifikace klíčových oblastí, ve kterých je třeba zlepšit podporu adaptace pro zahraniční studenty.

V závěru práce jsou představeny návrhy a doporučení pro efektivní podporu zahraničních studentů.

1 Kultura a adaptace na cizí kulturní a sociální prostředí

Kultura je obrovský a různorodý pojem. Existuje více než 160 různých definic kultury s několika společnými znaky. Od roku 1960 je součástí mnoha výzkumů, a řada oborů včetně sociologie, kulturní antropologie a sociální psychologie ji zkoumá (Hopkins, 2016).

Složitost definovat kulturu jako sociální jev a proces, který je předmětem zájmu mnoha oborů, představuje výzvu při přesném vymezení tohoto pojmu (Čeněk, Smolík J., a spol., 2016).

Kultura může pro lidi znamenat různé věci. Podle Hopkinse (2016) je důležité si uvědomit, že kultura má dva rozměry – prostor a čas. Prostorový faktor znamená že, lidé v daných oblastech mají svou vlastní kulturu. Méně jasné je, že kultura se mění všude v průběhu času, ale různým tempem. Například změny vzdělání, klimatu nebo emigrace lidí.

Dolan a Kawamura (2015) ve své práci nazvané Mezikulturní kompetence popsali šest zásadních poznatků o povaze kultur a důležitosti jejich pochopení:

1. každá kultura je jedinečná a nelze určit jaká je správná nebo špatná,
2. každá kultura má svoji logiku,
3. kultury se mění a vyvíjejí se,
4. všeobecné porozumění kultur nevysvětluje dané chování jednotlivců,
5. i když si kultury mohou být v mnoha směrech podobné, rozdíly mezi nimi mohou vést k problémům,
6. pro pochopení ostatních kultur je potřeba porozumět nejdříve té své.

Na světě existuje nespočet etnických skupin a odlišných lidových společenství, z nichž každý prosazuje svou osobní kulturu. Nizozemský profesor Hofstede definoval kulturu jako software, který různé společnosti a skupiny využívají k překonávání problémů a který se od sebe odlišují (Průcha, 2010).

Podle definice Hebnara (2020) lze kulturu považovat za soubor směrnic a předpisů, které určují způsob, jakým se jedinci chovají v rámci určité společenské skupiny. Tyto pravidla vycházejí z kulturních hodnot, které představují základ společenských pravidel a postupů.

Dolan a Kawamura (2015) ve své publikaci uvádí, že kultura zahrnuje viditelné a neviditelné prvky. Viditelné složky lze snáze rozpoznat a zvyknout si na ně. Takovými prvky jsou kupříkladu, jak lidé vypadají, chovají se, veřejně komunikují s ostatními, jedí a oblékají se. Naopak neviditelné prvky kultury vyžadují více úsilí k identifikaci a je těžší je odhalit. Ty zahrnují postoje, přesvědčení, hodnoty, a pocity lidí, stejně jako jejich projevy prostřednictvím umění. Kultura tedy zahrnuje všechny aspekty života, jako jsou zvyky, hodnoty, normy, tradice, víra, náboženství, jazyky, jídlo a styl oblékání.

Všechny tyto životní aspekty lidé z různých kultur přijímají během svého života. Tyto znaky pomáhají jedincům uspokojit jejich potřeby, ty jsou sdílené v rámci společnosti a často zakotvené v tradicích a historii dané kultury. Lidé, kteří nesplňují tyto kulturní normy, mohou být vyřazeni ze skupiny nebo označeni jako nevhodní členové společnosti. (Soukup, 2011).

Důležité je mít na paměti, že kulturní normy se mohou v různých zemích a oblastech lišit. Zvyky a chování, které jsou v jedné kultuře považovány za normální, mohou být v jiné kultuře zcela odlišné, a dokonce někdy i neakceptovatelné. Například, co je pro nás Čechy považováno za dobré nebo špatné, ošklivé či hezké apod. platí pouze ve spojitosti naší české kultury. Příslušníci jiných kultur mohou tyto hodnoty vnímat a určovat jinak. Pochopení kulturních norem a zvyklostí je důležité pro porozumění a efektivní komunikaci. To může pomoci eliminovat předsudky a stereotypy mezi lidmi z různých kultur (Soukup, 2011).

Když se jedinec dostane do nového prostředí, lidé i okolí kolem mohou jednotlivce hodně ovlivnit, ale také naopak mohou pomoci se přizpůsobit. Gullová (2013) ve své publikaci navrhuje, aby se zahraniční cestovatelé ubezpečili, že jsou dostatečně seznámeni zvyky, historií, sociálními, politickými a ekonomickými podmínky jednotlivých kultur, zejména té, kam plánují cestovat. Dále podotýká, že kultura není dědičná, ale spíše naučená a odvozená ze sociálního prostředí a společnost si musí uvědomit, že se odlišuje od našeho přirozeného chování a osobnosti. To znamená, že člověk se učí a přizpůsobuje své chování dané kultuře.

V současné době roste trend, kdy studenti hledají možnosti vzdělávání v různých zemích s cílem rozšířit své osobní a profesní zkušenosti. To obsahuje studium jazyků, cestování do zahraničí a navazování nových vztahů. Studenti se stýkají

s lidmi z odlišných kultur, kamarádí se s nimi, účastní se sportovních akcí v zahraničí nebo poslouchají hudbu a čtou knihy jiných kultur (Dolan a Kawamura, 2015).

Zahraniční studenti začínají být významnou součástí i pro organizace. Firmy se vydávají do zahraničí nebo hledají na vysokých školách, aby našly ty nejlepší zaměstnance, dodavatele, ale i zákazníky. To vede k tomu, že v organizacích od těch nejvyšších po ty nejnižší pozice zaměstnanci mohou narazit na spolupracovníky z různých prostředí a míst. Což pro ně znamená schopnost komunikovat mezi sebou. Podniky si uvědomují, že lidé jsou jejich nejlepším zdrojem a různorodost pracovníků může přinést kreativitu, inovace a konkurenceschopnost. Firmy tak vytvářejí organizační kultury, které maximálně využívají talenty ve svých týmech bez ohledu na to, odkud pocházejí (Dolan a Kawamura, 2015).

1.1 Kulturní rozdíly

Všichni lidé usilují dosáhnout stejné věci jako mít vše pod kontrolou, zažívat radost a cítit se v bezpečí. Nicméně jejich myšlení a volba záleží na tom, z jaké kultury pocházejí. To může způsobit nedorozumění a problémy, které jsou cenné. Jednou z největších výzev, kterým zahraniční studenti při studiu v zahraničí čelí, jsou kulturní rozdíly, které existují mezi jejich domovskou zemí a hostitelskou kulturou. Pro studenty, kteří studují v cizí zemi poprvé to může být významným a depresivním faktorem (Dolan a Kawamura, 2015).

Kulturní chování a normy se v jednotlivých zemích odlišují. Co se v jedné zemi považuje za zdvořilé, může být v jiné kultuře pokládáno za neslušné. Například stravovací návyky, jako jsou druhy potravin a časy jídla, se mohou výrazně lišit. To může vést k situaci, kdy se zahraniční studenti budou cítit nepříjemně s jídlem, které mají k dispozici nebo nebudou mít možnosti výběru podobný tomu, na který jsou zvyklí. Kromě toho se v různých kulturách může lišit styl komunikace a osobní prostor. Dokonce i gesta rukou, řeč těla a mimika obličeje mohou v různých kulturách znamenat něco jiného. Pro zahraniční studenty je obtížné těmto rozdílům porozumět, proto je při diskusi s ostatními rozumné vyhýbat se citlivým tématům, aby nedošlo k urážce kultur (Gullová, 2013).

Jedním z významných hledisek společenských očekávání, která se mohou mezi kulturami značně odlišovat, je pozdrav. Podání ruky je nejpoužívanější, další příklady jako úklon nebo objímání jsou jen příklady toho, jak důležitý může být správný pozdrav. Nesprávný pozdrav může mít negativní odezvy. Pokud ho studenti nezvládnou správně, ostatní je mohou zařadit do určité skupiny, a to může ovlivnit jejich společenskou situaci. Zahraniční studenti mohou mít kvůli tomu problémy s adaptací a cítit se neúspěšní (Gullová, 2013).

Podle Hebnera (2020) většina jedinců v rámci určité kultury dodržují zavedené normy a předpisy své kultury, nicméně to platí pouze v dané míře a nemusí to být absolutní pravda. Jak autor uvádí ve své publikaci: „Řídit lidi je složité, a to i bez toho, abyste museli překonávat kulturní rozdíly ve kterých byli vychováni“ (Hebner, 2020, str. 39), od vedoucích to vyžaduje větší úsilí a porozumění pro kulturní rozdíly.

Může se stát, že pedagogové a zaměstnanci na vysokých školách mají nedostatky ve znalostech jiných kultur a dovednostech, jak ovládat komunikaci se zahraničními studenty. Pedagogové mohou být ovlivněny vlastními předsudky, což může ovlivnit způsob jakým vnímají a hodnotí věci. To může mít negativní dopad jak na vysokou školu, tak i na zahraniční studenty. Pokud zaměstnanci školy dostatečně nepracují na rozvoji dovedností potřebných pro práci s různými kulturami, může to omezit produktivitu studentů a negativně i ovlivnit celou výuku. Důležité je, aby se pedagogové naučili respektovat kulturní rozdíly a získali nový pohled na věc. Tomu se říká mezikulturní kompetence. Pokud budou dostatečně vyškoleni, vyhnou se problémům při práci, a naopak z toho mohou vytěžit, protože studenti mohou přijít s novými inovativními nápady a přidají tak výuce novou hodnotu (Dolan a Kawamura, 2015).

Vzhledem k rostoucím kulturním rozdílům mezi společnostmi, které jsou způsobeny různými faktory, je důležité rozvíjet multikulturní kompetence. Pokud se tak nestane, vede to často k negativním důsledkům včetně:

- předsudkům a nerovnostem, které mohou narušit schopnost lidí vnímat a dělat správná rozhodnutí,
- zvýšené úrovni stresu v důsledku špatné komunikace, organizační a kulturní chaos a neproduktivita týmů,

- zhoršující se výkonnosti zahraničních studentů a vysokých škol (Dolan a Kawamura, 2015).

K předsudkům dochází, když máme negativní smýšlení nebo odsuzujeme někoho na základě faktorů, jako je jeho fyzický vzhled nebo jaké mají komunikační schopnosti. Když nám někdo nepřipadá dost zajímavý nebo mluví jinak než my, můžeme ho nespravedlivě hodnotit. Někteří lidé mohou mít větší tendenci odsuzovat lidi, na základě jejich předsudků kvůli jejich zkušenostem, kdy se setkali s nějakou jinou skupinou lidí a to ovlivnilo, jak tyto skupiny později hodnotí. Například pokud měl někdo v minulosti špatné zkušenosti s určitou kulturní skupinou, může mít v budoucnu větší tendenci k předsudkům (Dolan a Kawamura, 2015).

Zahraniční studenti mají jedinečnou možnost naučit se mnoho nového o kulturách, se kterými se setkávají, protože na studijním výjezdu to není jen o poznávání hostitelské země, ale o kulturách dalších studentů, kteří přicestovali z jiných zemí. Učitelé se zaměřují na výuku mezikulturních dovedností, aby se studentům dařilo v různých prostředích. Dokonce i ti, kteří již mají znalosti v mezikulturních dovednostech, se musí neustále zdokonalovat a rozvíjet své znalosti, protože je stále co nového se učit (Dolan a Kawamura, 2015).

„Mnoho forem médií, které konzumujeme nám neustále otevírá oči pro nové kulturní rozdíly – a vyvolává nové příležitosti k předsudkům, zaujatosti a sebevědomí“ (Dolan a Kawamura, 2015, str. 3). To může mít negativní dopad na lidské životy a jejich vztahy, proto je důležité uvědomovat si tyto rizika a pracovat s kulturními rozdíly a různorodostí, které se nám lidem prezentují.

Kultura hraje klíčovou roli v našem životě, ovlivňuje naše hodnoty, zvyky, jazyk a způsob myšlení. Je důležité respektovat a porozumět různým kulturám, což umožňuje vybudovat silné mezilidské vztahy a překonat kulturní rozdíly. Odlišné zvyky a tradice mohou být pro jednotlivce neznámé a mohou působit jako překážka při začleňování.

1.2 Kulturní šok

Ještě před pár lety cestování bylo drahou záležitostí, a ne každý si to mohl dovolit a cestování autem trvalo celé hodiny. V současné době se cestování stalo mnohem populárnější a dostupnější. Dnes lze najít letenky a ubytování za přijatelnou cenu

a na hodně turistických destinací je komunikace možná v anglickém jazyce, který je vyučován na evropských školách jako hlavní cizí jazyk. Přesto, pobyt v jiné kultuře může u mnohých vyvolat kulturní šok, který se projevuje při příjezdu do nového prostředí ale i následně při návratu do své země, kdy jedinec stráví delší dobu mimo svou domovskou zemi. Při návratu do své domovské země zažije šok, nazývaný obrácený kulturní šok. Ten často může být dokonce náročnější než adaptace na novou kulturu (Průcha, 2010).

Termín „kulturní šok“ jako první definoval antropolog Karelvo Oberg a může být pro jedince velmi složitý a náročný proces. Každá země má své vlastní pravidla, zvyky a způsoby, jak komunikovat ve všedních situacích. To, co pro jednoho může být normální, pro jiného může být zcela zvláštní (Soukup, 2009).

Gullová (2013) označila kulturní šok, jako nepříznivou situace při setkání a kontaktu s odlišnou kulturou. Je to reakce, která může trvat několik dnů, týdnů, ale i měsíců. Obvykle se projevuje v souvislosti s dlouhodobou interakcí s neznámou kulturou (dlouhodobá návštěva cizí země). Mezi viditelné znaky kulturního šoku patří odloučení (od rodiny, přátel, domova), deprese ze setkání s neznámým jazykem, neznámou mentalitou, jiné přístupy k řešení problémů nebo pocit vyloučení ze společenské skupiny.

Nejznámější teorií, která vysvětluje proces adaptace na nové prostředí je navržena Karelvem Obergem. Dle něj kulturní šok probíhá dle křivky „U“ obsahující čtyři na sebe navazující fáze:

1. **Fáze líbánek (honeymoon)** – jedinec prožívá plno nadšení a euforie z cestování a poznávání nové země, nevidí žádné překážky nebo obtíže a cítí se naprosto svobodný. Tato fáze trvá několik dní až šest týdnů.
2. **Fáze odmítnutí, krize (crisis)** – fáze plná potíží. Jedinec často porovnává „nový“ a starý domov. Stereotypy nebo nedostatek komunikačních schopností mohou způsobovat problémy a jedinec se může začít izolovat od ostatních.
3. **Fáze zotavení (recovery)** – jedinec se úspěšně zapojuje mezi ostatní, učí se nové kultuře, zvyká si na nové podmínky, lépe řeší problémy a postupně stoupá jeho sebedůvěra.

4. **Fáze přizpůsobení (adjustment)** – jedinec je adaptován, rozumí kultuře, kterou před tím neznal, nachází nové přátele a strach či deprese se dostávají jen výjimečně.

Etapy podle této křivky nejsou samozřejmostí pro každého cizince. Někdo může fáze přeskočit, zatímco jiný se může zaseknout na jedné fázi a nemusí se posunout dál. Hodně faktorů má vliv na konec adaptace a fáze, kterými musí jednotlivci projít, aby se plně adaptovali v nové zemi – jako například vzdělání, kulturní rozdíly, sociální podpora a mnoho dalšího. (Oberg, 1960).

Zahraniční studenti mohou mít problémy přizpůsobit se novému prostředí a kultuře, ve které se ocitli. Dolan a Kawamura (2015) vymezili tři doporučení, které studenti mohou využít proti tomu, aby předešli kulturnímu šoku:

- vědomé navazování vztahů s lidmi, kteří jsou odlišní,
- cestování do nových nebo odlišných kulturních prostředí, ať už v rámci svého domova nebo jiných zemí světa,
- aktivně přemýšlet o své vlastní kultuře a vědět co se kolem děje, stejně tak jako vědět jaké jsou naše cíle, sny, touhy, přání a smysl života.

Rozsah kulturního šoku, kterým studenti procházejí záleží na národnosti studenta a jejich zvolené destinace. Například, student původem USA bude prožívat jiný kulturní šok v České republice než student ze Slovenska či okolního státu.

Ogbonia (2016) popisuje kulturní šok, jako situaci, kdy se zahraniční studenti cítí v nové zemi nepříjemně kvůli neznámé kultuře. To ovlivňuje jejich celkovou pohodu a způsobuje změny v jejich duševním zdraví. Když studenti prožívají kulturní šok, cítí se osaměle, jsou smutní nebo mají deprese a úzkosti. Studenti se mohou také cítit zmatení a nepochopení v novém prostředí, což může vést k potížím s adaptací na místní zvyky, tradice a nový jazyk. Tyto pocity jsou způsobeny rozdíly v kulturních normách, hodnotách a zvyklostech.

Důležité je, aby zahraniční studenti nebyli sami, pokud zahraniční studenti nedostanou dostatečnou pomoc a podporu, mohou mít problémy s učením ale i financemi. Vysoké školy by se měly aktivně snažit, aby studentům co nejvíce pomohly překonat kulturní šok a dosáhly tak úspěšného studia v zahraničí (Ogbonia, 2016).

Univerzity mohou nabízet různé služby, jako jsou kurzy cizího jazyka a kultury, psychologickou pomoc a řadu dalších sociálních služeb. Tento typ podpor mohou studentům pomoci překonat kulturní rozdíly a užívat si studium v zahraničí (Ogbonia, 2016).

Jedním z nejrychlejší a nejúčinnějších způsobů, jak předejít kulturnímu šoku je být co nejvíce s lidmi z hostitelské země, což je fakt vyzdvihován i v dalších teoriích. Adaptace probíhá lépe pokud student umí dobře jazyk používaný v zahraničí (většinou anglický jazyk) nebo i když se učí třeba český jazyk. Je pro něj pak snadnější navazovat přátelství s lidmi z dané kultury (Oberberg, 1960).

1.3 Adaptace na nové kulturní prostředí

Adaptace je proces, který Průcha (2007) vysvětluje jako přizpůsobení se určité skupině nebo i vzájemné přizpůsobení se mezi skupinami. Ne pro všechny studenty je proces adaptace jednouchý. Jestliže s adaptací někdo ze studentů bojuje může se potkat i s rasovou diskriminací. Ta je často spojena s různými stereotypy a předsudky, které se týkají rasy, náboženství, etnicity a národnosti. Stereotypy a předsudky jsou běžné v mezilidských vztazích mezi různými etniky, národy, rasy a kulturami.

Studenti, kteří se snaží aktivně adaptovat na nové prostředí může zavalit pocit nejistoty, když se jejich sociální normy a očekávání začnou odlišovat od toho, na co jsou zvyklí. Čeká je proces učení a respektování nových norem a zvyků. Aktivní zapojení do místní komunity, učení se jazyku navštívené země a respektování místní kultury může pomoci překonat tyto vlivy a ulehčit proces adaptace. Jak už bylo zmíněno, přizpůsobení nové kultuře vyžaduje čas. Když se student bude postupně přizpůsobovat novému prostředí, začne být součástí nové kultury a cítit se jako doma, což je důležité pro lidské blaho. Pocit začlenění do společnosti je klíčový pro osobní a psychologickou pohodu. Podstatné je být trpělivý a otevřený novým zkušenostem. Pomocí toho mohou studenti najít nové přátele a rozšiřovat si své obzory (Průcha, 2010).

Armstrong (2015) uvádí, že chce-li se student úspěšně přizpůsobit jiné kultuře, je potřeba se koukat na věci i z pohledu té dané kultury. Student musí být připraven na to komunikovat s lidmi z různých kultur, vytvářet nové vztahy, zlepšovat kulturní

povědomí, pochopení a také respektovat etnické normy napříč geografickými oblastmi.

1.4 Jazyková bariéra

Cizí jazyky mají výrazné společenské a ekonomické dopady, které se projevují ve všech společnostech. Podle Průchy (2010) je jazyková bariéra důležitým faktorem při setkání jedinců z různých etnik, kultur a rasových skupin, kteří často mluví odlišnými jazyky. Autor také uvádí že: „Země je bohužel hluboce rozdělena také svými jazyky, takže vzájemné dorozumívání je velice ztěžováno“ (Průcha, 2010, str. 710). Kvalita komunikace a porozumění mezi jedinci závisí na tom, jak dobře ovládají cizí jazyk a jak jsou seznámeni s odlišnou mentalitou a kulturním prostředím.

Čínština patří mezi nejrozhlášenější jazyk na světě, protože ho ovládá více jak miliarda lidí. Co se týká mezinárodního kontextu není tak významná jako angličtina, španělština či francouzština. U kritérií důležitosti jazyku se hledí na to, jak mnoho se používá v mezinárodní komunikaci, obchodním sektoru, vědy, diplomacie, turismu a jiných oblastech lidské praxe (Průcha, 2010).

Mezinárodní obchod a kontakty se začaly zvětšovat v polovině minulého století s rozvojem globalizace a přinesly s sebou nové komunikační výzvy. Některé z nich se mohou promítnout i do akademického prostředí. Zahraniční studenti se mohou potýkat s jazykovou bariérou, která jim znesnadní efektivní komunikaci a přizpůsobení se novému prostředí. V případě neznalosti místního jazyka mohou mít problémy s navázáním kontaktu s místními lidmi. Proto je důležité poskytnout studentům podporu a pomoc v procesu adaptace a zlepšit jejich akademické i osobní zkušenosti v nové kultuře (Průcha, 2010).

2 Adaptace zahraničních studentů na české vysoké školy a na život v České republice

2.1 Motivace studentů ke studiu v zahraničí

Období studia má v životě člověka velký význam. Tato doba je klíčová pro získávání znalostí a kvalifikace s touhou poznávat a zažít něco nového. S ohledem na dopad, který může mít období studia na budoucí život, je vhodné, aby studenti plně využili zdrojů, které univerzity nabízejí. Evropské univerzity aktivně hledají nové možnosti rozvoje, mezi něž spadají i internacionalizace vzdělávání. Což znamená, že vzdělání se stává otevřenější a přístupnější pro mezinárodní studenty, a to přináší řadu výhod a přínosů pro studenty, vzdělávací instituce a firmy. Jedním z nich je zlepšení ekonomiky. Mezinárodní studenti přinášejí do země příjmy a investice, což může podpořit ekonomický růst (Marciniak a Winnicki, 2020).

Vysoké školy mají pro studenty různé nabídky, jako jsou zahraniční stipendia, stáže a studijní programy které studentům umožňují získat mezinárodní a mezikulturní zkušenost ze zahraničí, kterou by jinak neměli. Studenti vyjíždějí do zahraničí, aby poznali jiné kultury, výukové systémy, jazyky a zažili dobrodružství. Studijní pobyt může být náročný, ale odměna za tuto zkušenost stojí. Pobyt v zahraničí nepochybně formuje osobnost a světonázor člověka a poskytuje mu možnost poznat různé kultury a systémy výuky (Marciniak and Winnicki, 2020).

Výměnný program na zahraniční škole, jazykové kurzy v zahraničí, nebo výukový pobyt v zahraničí jsou možnosti, které vysoké školy nabízejí. „Program Erasmus je ale zdaleka nejoblíbenější“ (Marciniak and Winnicki, 2020, str. 12). Erasmus je program, který začal v roce 1987 a je pojmenovaný po nizozemském filozofovi, humanisty a teologa Erasma Rotterdamského. Erasmus věřil, že vzdělávání bude přátelštější k lidem a využívat ho budou studenti z celé Evropy. Cílem je ukázat že učení z různých zemí je důležité a prospěšné pro vytváření chytřejší ekonomiky. Díky programu, je pohyblivost studentů mnohem jednodušší a vyučující nabízejí relevantní kurzy v cizích jazycích.

Výměnný program přináší studentům řadu výhod. Získání znalostí a dovedností na zahraničních univerzitách je sice nejvýznamnější, ale stejně důležité jsou i další praktické dovednosti, jako samostatnost, tolerance a znalost studia v zahraničí. Zlepšení znalosti cizího jazyka (cizích jazyků) je bezpochyby jedním z hlavních

přínosů této cesty. Získání nových dovedností a zkušeností ze zahraničí může pomoci studentům při získání zaměstnání či lepšího uplatnění v oboru (Marciniak and Winnicki, 2020).

Marciniak a Winnicki (2020) uvádějí následující obvyklé pozitivní účinky zahraničních výjezdů:

- rozšiřování znalostí v daném oboru prostřednictvím studia v jiném vzdělávacím systému, kulturním prostředí a jazyce,
- rozšiřování mezinárodního rozhledu a přehledu,
- rozvoj jazykových schopností jiném než mateřském jazyce,
- rozvoj schopnosti kritického myšlení a sebevzdělávání,
- podporuje vynalézavost, sebevědomí a adaptability studentů,
- učení toleranci a porozumění kulturní různorodosti,
- připravuje studenty na práci v multikulturním prostředí a sociálně rozdílných podmínkách.

Několik vysokých škol již dříve provedlo průzkumy týkající se zahraničních studentů a jejich studia v České republice. Nicméně, Národní agentura pro zahraniční studenty (DZS) provedla výzkum mezi vysokými školami ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Tento průzkum je první v celé zemi, který zkoumá toto téma velmi detailně a s velkým dosahem. Jedním z hledisek tohoto průzkumu bylo zjištění důvodů proč si studenti vybírají ČR jako svou studijní destinaci v zahraničí:

- **konkrétní univerzita a jejich pověst** – České vysoké školy nabízejí širokou škálu kvalitních studijních programů v různých oborech, pověst univerzity v ČR je klíčový faktor zejména pro slovenské studenty, kteří znají naše univerzity a považují je za kvalitní instituce, ve skutečnosti 68 % slovenských studentů uvedlo, že tento faktor je klíčovým při jejich rozhodování;
- **prestiž univerzity** – důležitá například pro Indý, kteří se často zajímají o vyhlášené technické a inženýrské obory, ale například němečtí studenti dávají přednost dostupným lékařským oborům;

- **kvalitní studentský život** – studenti mají obvykle přístup k mnoha kulturním a sportovním aktivitám;
- **kvalitní vzdělání za rozumné ceny** – český vzdělávací systém klade důraz na praktickou výuku, mnohojazyčnost a inkluzivní přístup;
- **bezpečnost** – důležité především pro studenty ze zemí mimo Evropskou unii (dále jen EU), Například studenti z Německa a Slovenska (studenti z bezpečných sousedních zemí) mají důvěru v bezpečnost společného evropského prostoru, a proto ji do svého rozhodování zahrnují;
- **nízké životní náklady** – v porovnání s ostatními zeměmi EU jsou životní náklady v České republice poměrně dostupné, zejména pro zahraniční studenty z Asie a zemí mimo EU, kteří mají touhu po studiu v Evropě, ale západní univerzity jim připadají neúměrně drahé;
- **geografická poloha země** – ČR se nachází v centru Evropy, což z ní činí vynikající destinaci pro studenty, kteří chtějí během studijních přestávek poznat další evropské země;
- **krásná a kulturně bohatá země** – ČR má mnoho historických památek, krásné přírodní lokality a významnou kulturní scénu;
- **levné programy angličtiny** – kurzy angličtiny pro zahraniční studenty jsou možné v ČR jak online, tak osobně a studenti mohou najít mnoho institucí a jazykových škol určené pro nerodilé mluvčí za výhodné ceny;
- **rodina a přátelé** – někteří zahraniční studenti již mohou mít přátelé nebo rodinné příslušníky, kteří ČR sami navštívili nebo dokonce zde studovali a tuto zemi vřele doporučují (Bírešová, Brhlík a kol., 2020).

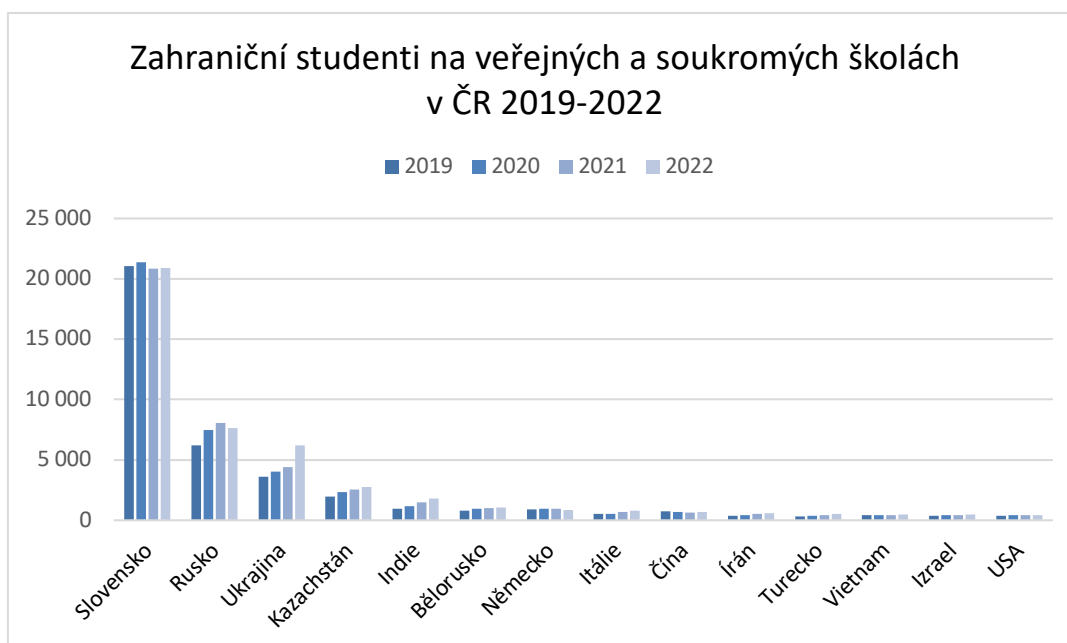
2.2 Zkušenosti zahraničních studentů

V roce 2022 studovalo na vysokých školách v České republice 305 tisíc osob. Počet cizinců na univerzitách v ČR kontinuálně narůstá. V roce 2022 podle ČSÚ na vysokých školách v ČR studovalo celkem 54 770 studentů z ciziny s různými státními občanstvími (Jan Cieslar – ČSÚ, 2023).

Nejvýznamnější skupinou jsou již delší dobou studenti ze Slovenska. Slováci mají dobré vědomosti českého prostředí a díky společné historii států jsou kulturní rozdíly mezi těmito dvěma zeměmi minimální. Slovenští studenti mají tu výhodu, že když

se přihlásí na studium v češtině, mohou studovat ve svém rodném jazyce, protože jazyky si jsou velmi podobné a rozdíly můžeme najít většinou v mluvě a výslovnosti některých slovech a tvarech. Může se zmínit, že studenti ze Slovenska mají velmi podobné chování českých studentů. Při vyhodnocování statistik a průzkumů by se mělo věnovat zvláštní pozornosti této specifické skupině a brát v úvahu neobvyklé postavení slovenských studentů, aby to nezkreslilo výsledky týkající se pohledů a jednání ostatních zahraničních studentů (Bírešová, Brhlík a kol., 2020).

Graf na obrázku 1 vyjadřuje jaké národnosti a v jakém počtu studovalo v období 2019–2022 v ČR na veřejných a soukromých školách. V roce 2022 byla většina zahraničních studentů zapsaných v ČR slovenského původu. Můžeme tvrdit, že to bylo díky geografické blízkosti a jazykové podobnosti obou zemí. Slovenskou většinu zahraničních studentů tvořilo 38,2 % z celkových zahraničních studentů, kteří mohli na českých vysokých školách studovat ve svém rodném jazyce. Na druhém místě se umístili ruští studenti s téměř 14 %, zatímco ukrajinští, kazašští a indiští studenti uzavírali pětici nejpočetnějších národností zahraničních studentů studujících v ČR (MŠMT, 2023).

Zdroj: Vlastní zpracování dle České statistického úřadu, 2023

Obr. 1 Zahraníční studenti na veřejných a soukromých školách v ČR 2019-2022

Zahraniční studenti váhající nad ŠAVŠ by měli vědět, že web vysoké školy nabízí přehledné informace o studiu v angličtině. Mohou se dozvědět všechny potřebné informace jako nabízené programy, předměty a kontakty na zahraniční oddělení. Na stránce jsou uvedeny i požadavky, které studenti musí splňovat. Pro ty, kteří se přihlašují přes program Erasmus, je potřeba, aby je nominovala jejich domovská vysoká škola a aby měli angličtinu alespoň na úrovni B1. Nový zahraniční studenti se také mohou těšit na „Orientation week“, tedy orientační týden, který se koná týden před začátkem semestru (Fact Sheet 2023-2024).

Zahraniční studenti na ŠAVŠ se dobře přizpůsobují života v České republice. Pokud mají problémy s rozdíly v kulturách, mohou se obrátit na zahraniční oddělení (International Office) nebo na pověřené pedagogy specializující se na interkulturní studie (Výroční zpráva, 2022).

Po dokončení studijního pobytu v České republice se mnozí studenti rozhodnout zůstat. Někteří chtějí začít pracovat v oboru svého studia, zatímco jiní se vydávají na další studijní cestu v této nebo jiné zemi. Pouze malé množství má v úmyslu po dokončení studia vrátit se zpět domů, a to třeba kvůli jejich plánovanému ukončení studia. Studenti, kteří se během svého studijního pobytu učili česky, mají přání zůstat v České republice. Naopak studenti, kteří používali pouze angličtinu uvažují o práci nebo studiu v zahraničí. Ti, kteří chtějí zůstat, cítí větší spokojenost s kvalitou výuky a cítí, že patří do místní komunity (Bírešová, Brhlík a kol., 2020).

3 Empirický výzkum

Tato kapitola se zaměřuje na výzkum adaptace zahraničních studentů na ŠAVŠ a na interakci s českým kulturním prostředím. Cílem této kapitoly je zkoumání, jak se zahraniční studenti adaptují na život a studium v České republice a jakým způsobem jim ŠAVŠ pomáhá v adaptaci.

V rámci této části práce bude představena metoda sběru dat a popsán samotný výzkumný vzorek. Poté budou prezentovány výsledky výzkumu, zahrnující odpovědi na položené otázky, které budou prezentovány pomocí grafů a tabulek. Hlavním cílem je navrhnout opatření, která by usnadnila proces adaptace zahraničních studentů na ŠAVŠ a české kulturní prostředí a tím tak zvýšit jejich motivaci a úspěšnost ve studiu.

3.1 Metodika výzkumu

Jako hlavní metoda sběru výzkumných dat byl zvolen online dotazník. Je poměrně snadné ho distribuovat respondentům. Přestože se celkově jedná o rozšířený a oblíbený výzkumný nástroj, je potřebné si uvědomovat také jeho nedostatky. Jedná se o skutečnost, že v případě online verze nelze zjistit, kde se respondenti v průběhu vyplňování nacházejí a čím se zabývají a rovněž o tendenci lidí prezentovat se „žádoucím“ způsobem (Chráska, 2016). Dotazník byl vytvořen v anglickém jazyce. Získaná data byla zpracována pomocí programu Microsoft Excel.

Dotazník obsahoval celkem 20 otázek, z nichž některé otázky byly uzavřené s možností výběru ze škály odpovědí, některé polouzavřené. Čtyři z nich jsou zcela otevřené, což umožňuje respondentům vyjádřit jejich názory a zkušenosti podrobněji. Na začátek dotazníku byly zahrnuty kategorizační otázky týkající se pohlaví a země původu studentů. Podle Chráska (2016) není dobré klást demografické otázky, jelikož by to mohlo vyvolat obavy respondentů ohledně jejich anonymity, proto nebyla otázka místa původu respondentů povinná. Poté jsme se snažili zjistit, proč a jaké faktory motivovaly studenty k výběru České republiky jako svou destinaci. Pro tento účel byla zvolena otázka otevřená, která umožnila studentům vyjádřit své vlastní myšlenky. Následující otázky se týkaly hlavního tématu, kterým bylo zjištění míry adaptace studentů, zjišťovalo se, jak se studenti připravovali před výjezdem do ČR a zda měli dostatečné informace jak o ČR, tak

ŠAVŠ. Tyto otázky následovaly dotazy zaměřené na jejich stav během pobytu. Například se zkoumalo, jakých akcích se respondenti zúčastnili a jaké národnosti měli za své přátele, včetně uvedení konkrétních problémů, se kterými se během adaptace setkali. Nakonec byla položena otázka, zda by studenti doporučili ŠAVŠ a Českou republiku jako lokalitu zahraničního výjezdu a jaké rady by dali ostatním studentům, kteří zvažují studium v České republice a na ŠAVŠ.

Výsledky výzkumu poskytly cenné informace jako to, co přispívá k úspěšné adaptaci zahraničních studentů studia a života v ČR a jakým problémům čelí během adaptace. Tato zjištění mohou být využita pro vylepšení stávajících pomocných programů a služeb pro zahraniční studenty jak na ŠAVŠ, tak i případně na dalších vzdělávacích institucích. Kompletní dotazník je k dispozici v příloze č. 1.

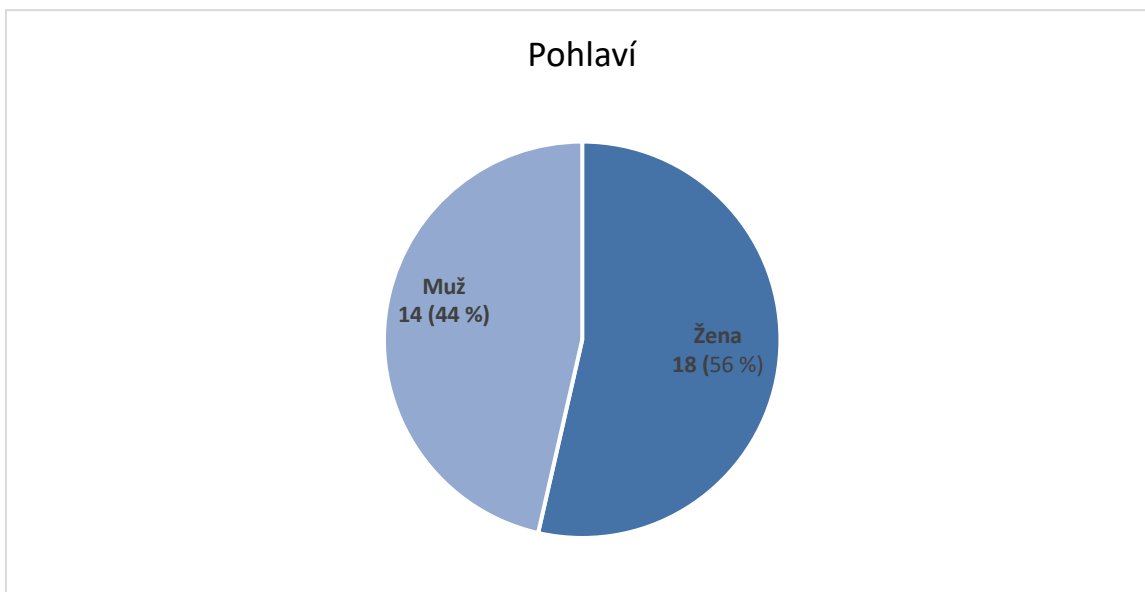
3.2 Výzkumný vzorek

Vzhledem k tomu, že v roce 2022 byl počet přijatých studentů pouze 13 (Výroční zpráva ŠAVŠ, 2022), byl pro zajištění většího rozsahu a získání odpovědí proveden výzkum mezi všemi zahraničními studenty. Dotazníkem byli tudíž kromě současných a minulých frekventantů anglických studijních programů osloveni také zahraniční studenti působící v rámci programu Erasmus. Celkem bylo dotazníkem osloveno 52 studentů.

3.3 Výsledky dotazníkového šetření

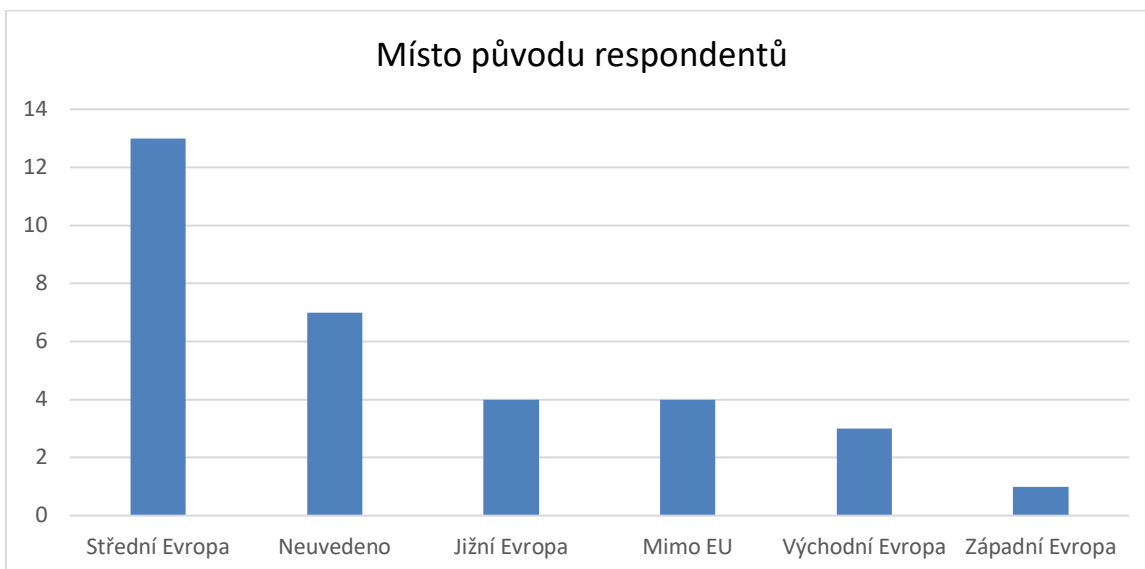
3.3.1 Demografické údaje

Celkem 32 respondentů odpovědělo na průzkum, což představuje 62 % ze všech 52 dotazovaných. Dle Chráska (2016) se průměrná návratnost pohybuje mezi 30 % a 60 %, lze tedy říct, že v našem případě byla návratnost mírně nadprůměrná.

Obr. 2 Pohlaví

Dle obrázku 2 na dotazník odpovědělo 18 (44 %) žen a 14 (56 %) mužů. Z těchto respondentů bylo 19 studentů z programu Erasmus (59 %) a všichni z nich přijeli na 1 semestr (4-5 měsíců). Dalších 13 (41 %) z respondentů jsou studenti zapsáni do celého programu v angličtině a ti uvedli, že jejich pobyt v ČR trvá většinou od 2–4 let.

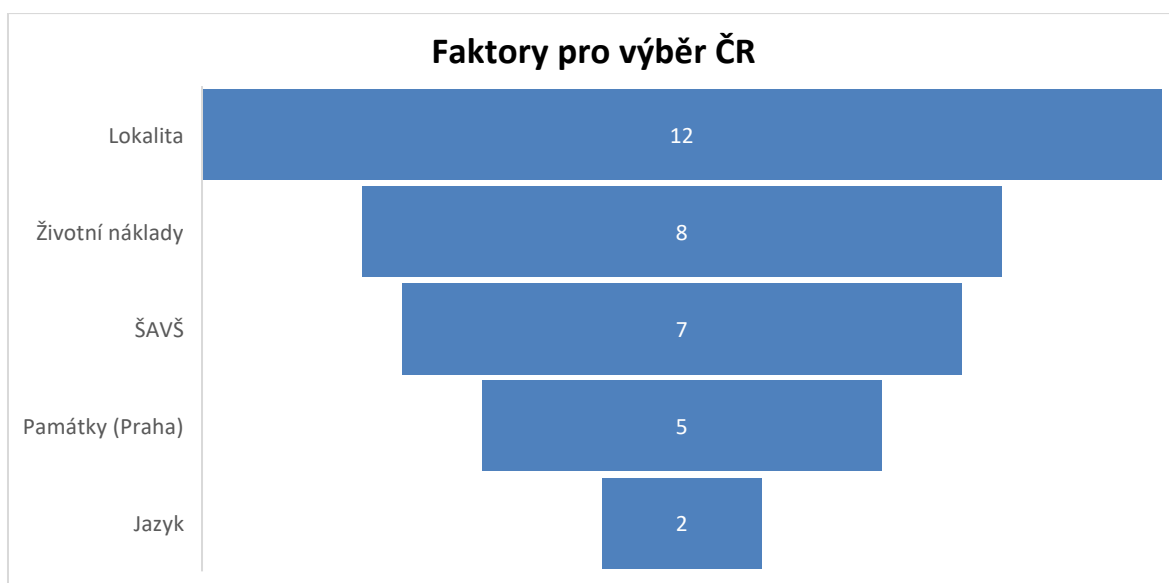
Obr. 3 Místo původu respondentů

Na obrázku 3 jsou uvedena místa původu respondentů rozdělená podle regionů Evropy. Zajímavé je pozorovat, že největší počet respondentů a to 13 (41 %), kteří se rozhodli studovat v ČR, pochází ze střední Evropy. Jedním z možných vysvětlení

může být skutečnost, že tito studenti to mají do ČR geograficky blíže ve srovnání s ostatními zeměmi.

3.3.2 Příprava a adaptace před odjezdem do ČR

Odpovědi na otázku, jaké faktory berou studenti v úvahu, když si vybírali ČR jako svou studijní destinaci byla otevřená otázka, kde se studenti mohli rozepsat. Bylo tak identifikováno 5 hlavních kategorií a ty byly seřazeny od nejvíce častých po nejméně časté.

Obr. 4 Faktory pro výběr ČR

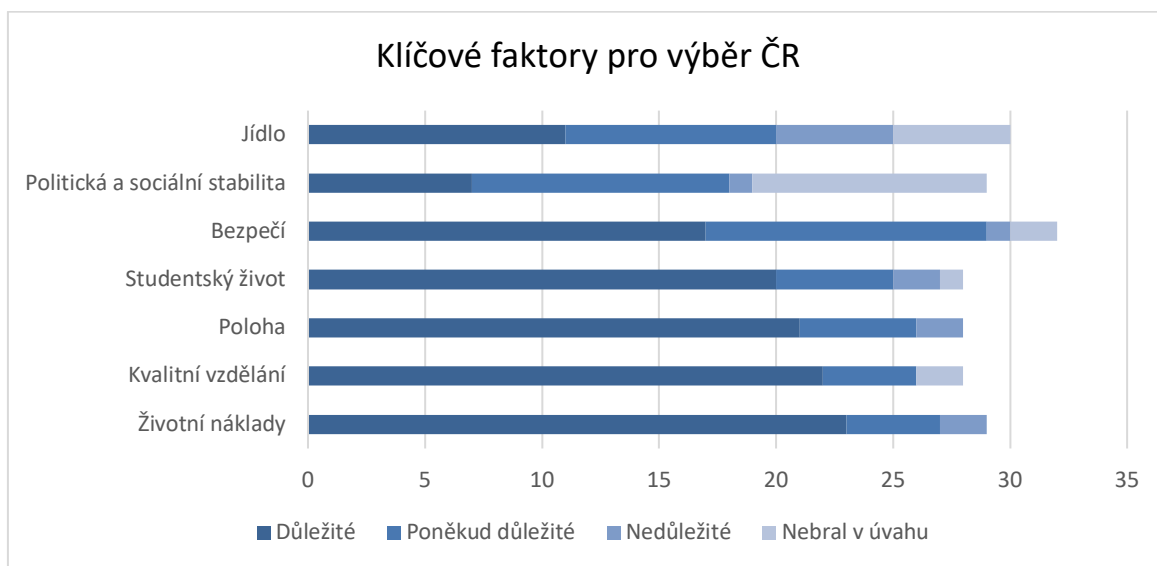
Podle většiny respondentů je **lokalita** nejvýznamnějším faktorem při výběru ČR (viz obr. 4). Protože se nachází ve středu Evropy, umožňuje tak studentům pohodlněji a jednodušeji cestovat do jiných zemí. Důležitým faktem také je, že je to blízko domovu respondentům, což jim zajišťuje větší pocit bezpečí, jistoty a také snadnější spojení s rodinou během prázdnin nebo svátků, což přispívá ke snížení pocitu osamělosti a stesku po domovu.

Další významný faktor, kteří studenti uváděli jako důležitý byly **životní náklady**, protože s porovnáním s jejich zemí je ČR levnější a studenti si tak mohou více dovolit.

Jako jedinečnou nabídku berou studenti studovat na **ŠAVŠ**, protože jim to umožňuje zkombinovat semestr se stáží ve Škoda Auto a získat nové a cenné kontakty a nabízí předměty jako řízení dodavatelského řetězce.

Kulturní a historické bohatství České republiky bylo následujícím faktorem. Mnozí respondenti uvedli, že ČR má mnoho **památek** a turistických destinací, což jim umožňuje trávit volný čas mimo Mladou Boleslav a poznat tak nová místa. Také hlavní město Praha je místo, kde rádi tráví svůj volný čas.

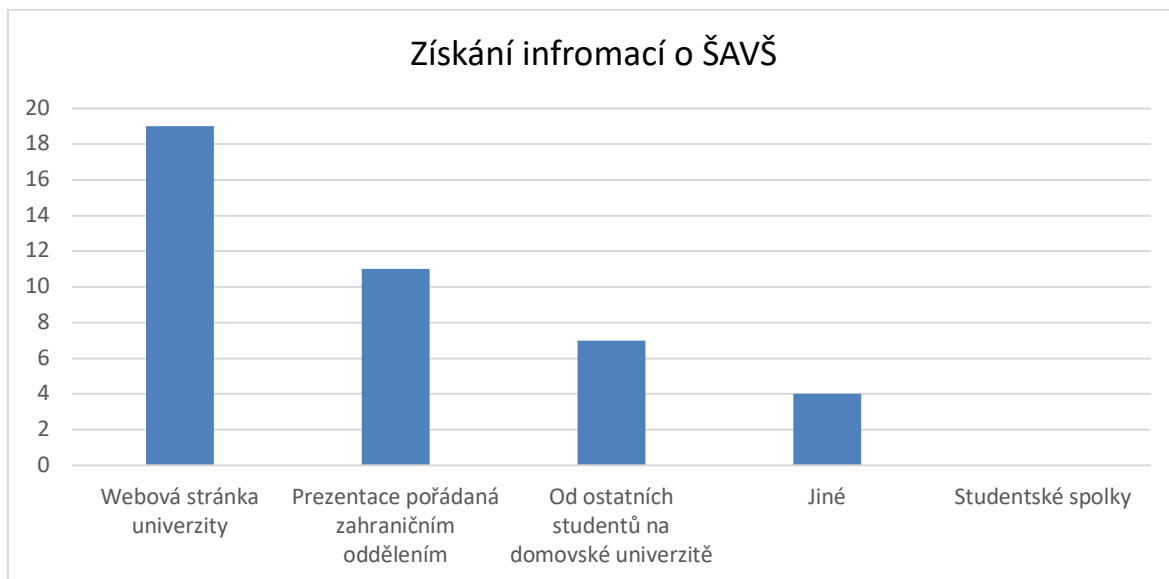
Nakonec **jazyk** brala jako výhodu převážně skupina respondentů jejichž mateřský jazyk je slovanský. Tudíž tito studenti více rozumí místním a také je pro ně mnohem jednodušší se český jazyk naučit.

Obr. 5 Klíčové faktory rozhodující výběr ČR

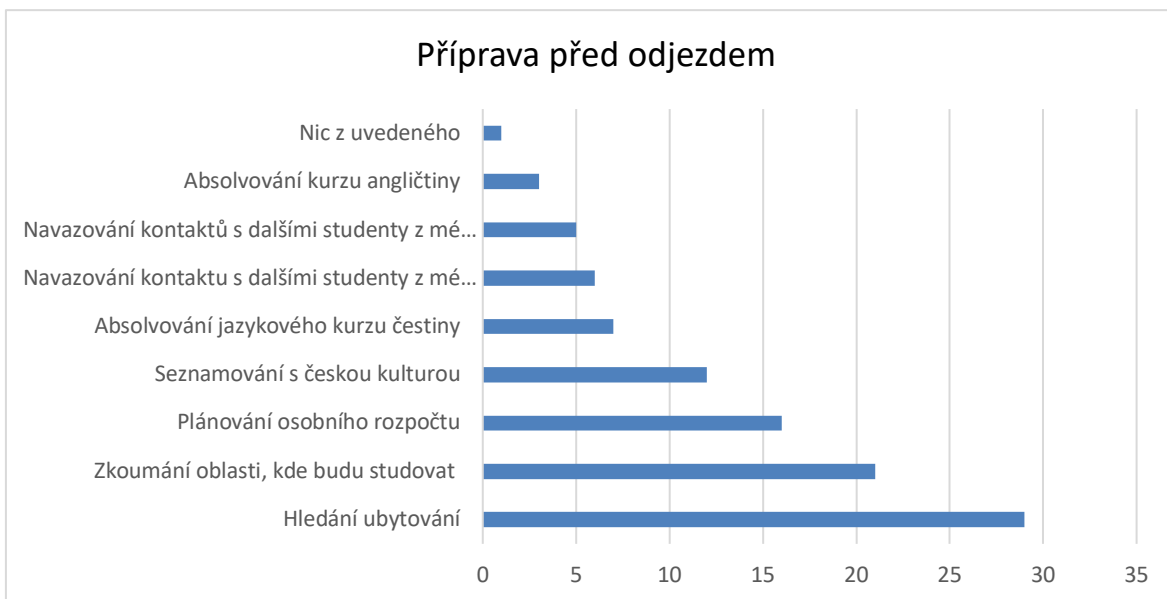
Nejvíce důležité faktory pro studenty při rozhodování výběru ČR jako svoji studijní lokalitu jsou životní náklady (23, 72 %), kvalitní vzdělání (22, 69 %), což je pochopitelné, protože tyto faktory mají vliv na jejich finanční situaci a budoucí kariéru. Poloha (21, 66 %) se také ukazuje jako důležitý faktor, z důvodu snadného cestování mezi zeměmi a zpět domů. Tyto faktory jsou více důležité než ostatní uvedené faktory zobrazené na obrázku 5. Za těmito faktory je hned brán v úvahu studentský život (20, 63 %) a bezpečí (17, 53 %). Naopak jídlo (11, 34 %) má nižší váhu při rozhodování, což může naznačovat, že studenti jsou ochotni se přizpůsobit a ochutnat české jídlo. Překvapením může být, že pouhých 7 (22 %) z respondentů označilo politickou a sociální stabilitu jako důležitý faktor a berou to spíše jako poněkud důležité. Toto zjištění může ukazovat, že se studenti více zaměřují na jiné činitele života jako kvalita vzdělání, pracovní budoucnost nebo osobní vztahy. Možné také je, že studenti nejsou dostatečně informováno o významu politické

a sociální stability pro jejich každodenní život a nechápou její dopad na jejich životní podmínky.

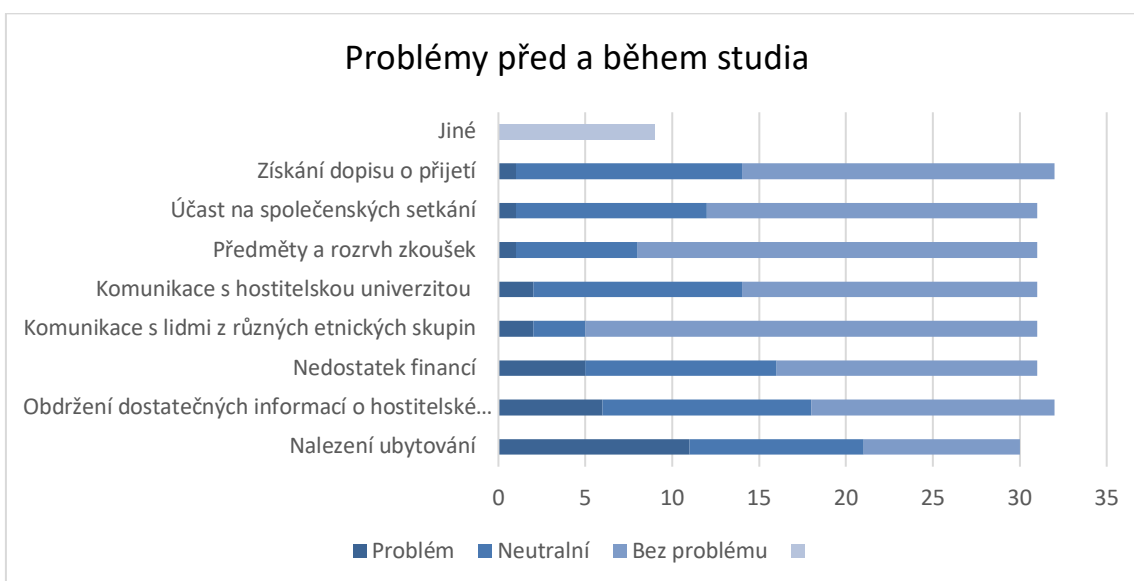
Obr. 6 Získání informací o ŠAVŠ

Sloupcový graf na obrázku 6 zjišťoval, odkud studenti získali informace o ŠAVŠ. Odpovědi studentů ukazují, že nejvíce informací o univerzitě získali prostřednictvím webové stránky univerzity, což uvedlo 19 (59 %) z respondentů. Druhým významným zdrojem uvedena 11 (24 %) respondenty byla prezentace prezentována zahraničním oddělením. Informace od ostatních studentů na jejich domovské univerzitě uvedlo 7 (22 %) z respondentů. Malá část z respondentů (4, 13 %) mělo jiný zdroj, k získání informací o ŠAVŠ, bohužel neupřesnili, o jaký konkrétní zdroj se jedná.

Obr. 7 Příprava před odjezdem

Dále bylo ověřeno, jaké kroky studenti učinili před odjezdem do ČR. Jak obr. 7 znázorňuje, téměř pro všechny studenty bylo nezbytnou součástí jejich přípravy hledání ubytování před odjezdem do ČR. Tento údaj uvedlo 29 (91 %) z respondentů. Dále 21 (6 %) z respondentů uvádělo, že se zajímali a zkoumali oblast kde budou studovat a plánovali předem svůj osobní rozpočet uvedlo 16 (50 %) z dotazovaných. Jako poslední a nejméně významným krokem před odjezdem do ČR bylo absolvování kurzu angličtiny (uvedlo 3 z respondentů, 9 %), což může značit, že většina respondentů měla dobré jazykové znalosti angličtiny.

Obr. 8 Problémy před a během studia

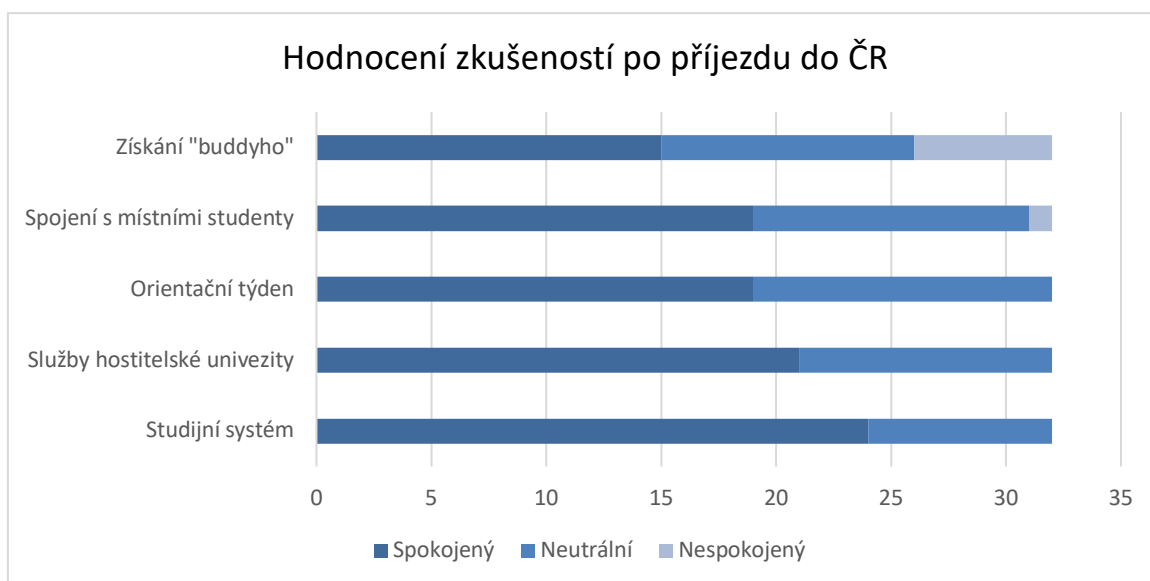
Jakým problémům respondenti čelili před a během studia, je znázorněno na obr. 8. Zdaleka nebylo nic tak velký problém jako hledání ubytování. Tento fakt uvedlo 11 (34 %) z dotazovaných jako problém a dalších 10 (31 %) na to nemělo žádný názor. Tři respondenti (9 %) navíc uvedli, že hledání příjemného ubytování byl extrémní problém. Jeden (3 %) z respondentů také zmínil, že dostal ubytování s pracovníky Škoda, kde byla špinavá kuchyň. Z toho vyplývá, že ubytování je jeden z hlavních problémů zahraničních studentů.

Komunikace s lidmi z různých etnických skupin uvedli pouze 2 (6 %) respondenti z celkových 32 jako problémový a 26 (81 %) jako bezproblémový, z čehož můžeme vyvodit, že většina respondentů nemá problém komunikovat s lidmi z různých etnických skupin.

Předměty a rozvrhy zkoušek můžeme hodnotit pozitivně, protože 23 (72 %) z respondentů to uvedlo jako bez problému a pouze 1 (3 %) respondent hodnotil tento údaj jako problémový.

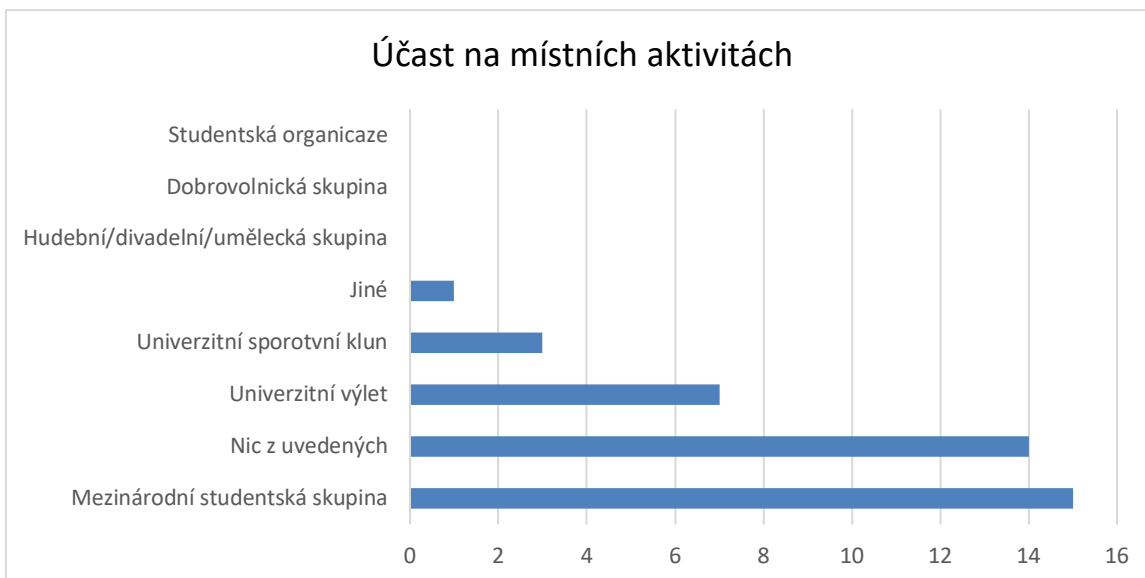
Z celkových dotazovaných, 9 (28 %) z nich uvedlo jiné problémy. Lze říct, že tito respondenti se rozepsali a popsali důkladně své problémy. Proto odpovědi byly shrnuty a následně vypsány v bodech:

- ŠAVŠ nebyla dostatečně nápomocná;
- ubytování (již popsáno pod grafem);
- problémy v komunikaci s místními lidmi kvůli jazykové bariéře;
- Mladá Boleslav není bezpečné město pro studenty, hodně bezdomovců;
- požadavek lepší koordinace mezi zaměstnanci a lepší zajištění odpovědí na dotazy od nastávajících studentů;
- problémy s pojišťovnou.

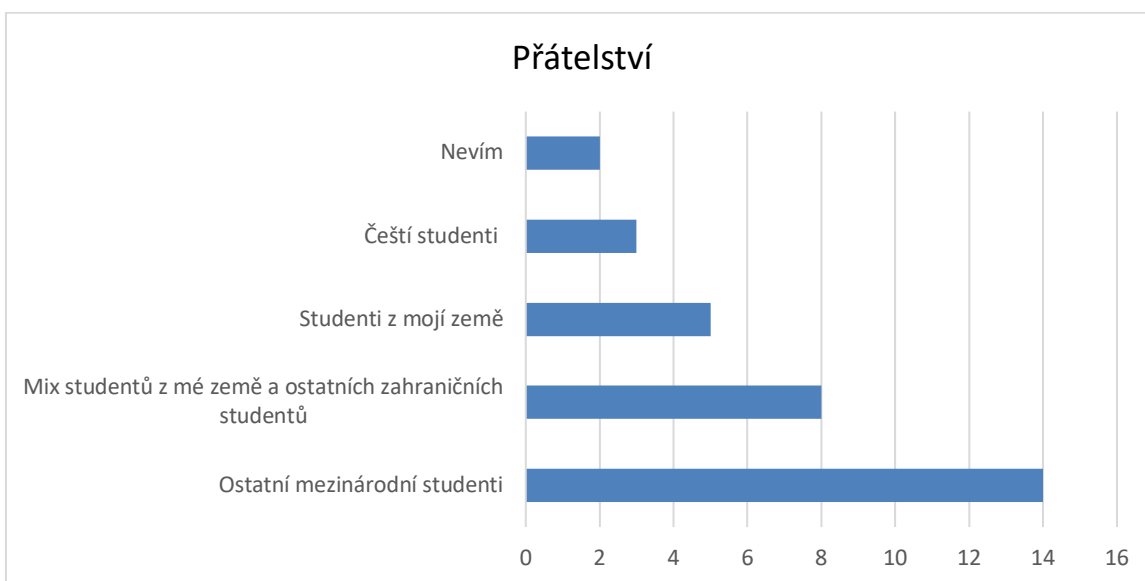
Obr. 9 Hodnocení zkušeností po příjezdu ČR

Další otázka v dotazníkovém šetření se zabývala spokojeností zahraničních studentů po příjezdu do ČR. Na grafu z obr. 9 můžeme vidět, že studenti hodnotili faktory často jako uspokojivé nebo neutrální. Většina zahraničních studentů a to 24 (75 %) z respondentů byla spokojená se studijním systémem ŠAVŠ. Dalších 21 (66 %) z respondentů bylo spokojeno se službami hostitelské univerzity. Orientační týden, který byl pro studenty zorganizován týden před začátkem semestru a spojení s místními studenty hodnotilo 19 (59 %) z respondentů jako spokojivý a 13 z dotázaných (41 %) z nich jako neutrální. Pouhých 7 (22 %) z dotazovaných uvedlo v tomto případě, že se potýkalo s nějakým problémem, 6 (19 %) z nich bylo nespokojeno se získáním „Buddy“ a 1 (3 %) byl nespokojen se spojením s místními studenty.

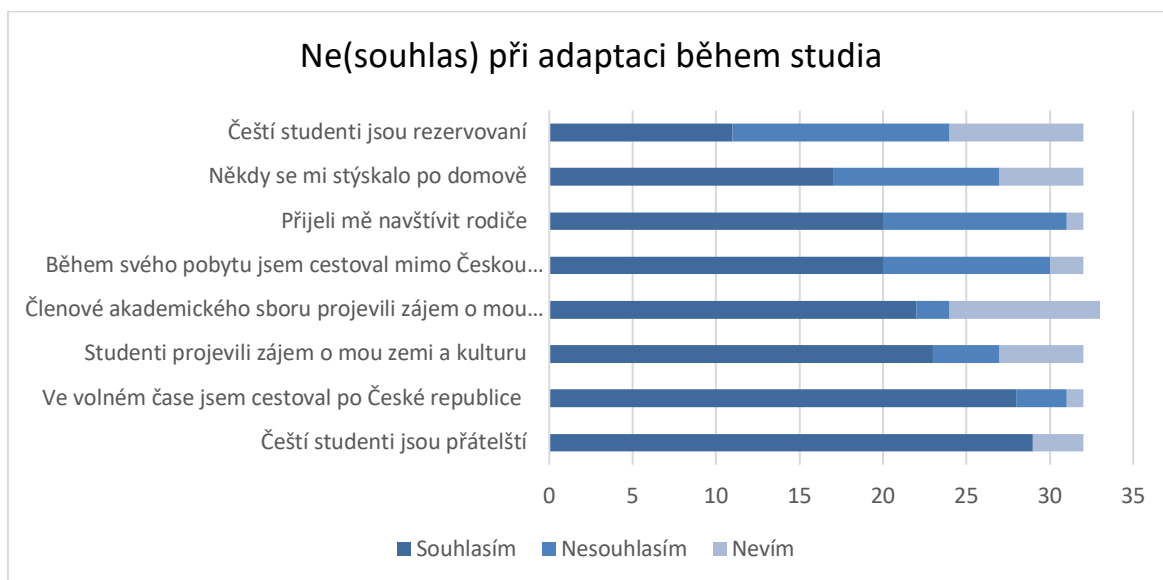
Obr. 10 Účast na místních aktivitách

Na základě grafu z obr. 10 se můžeme posoudit, že se zahraniční studenti příliš nezapojují do místních aktivit. Nejvíce z respondentů a to 15 (47 %) uvedlo že bylo v kontaktu s mezinárodní skupinou studentů. Také je zajímavé, že 14 z respondentů (44 %) se nezúčastnilo vůbec žádných z uvedených aktivit uvedených v grafu a pouze další 3 (9 %) z dotazovaných uvedlo jinou aktivitu, bohužel neuvedli jakou. To může znamenat, že buď nemají zájem o místní aktivity nebo nemají dostatek informací o aktivitách. Pouze 3 (9 %) z dotazovaných se rozhodlo zapojit do univerzitního sportovního klubu (USK MB).

Obr. 11 Přátelství

Jedna z otázek zjišťovala, s jakými studenty jsou respondenti nejvíce v kontaktu. Největší skupinou blízkých kontaktů jsou ostatní mezinárodní studenti (viz obrázek 11), to uvedlo 14 (44 %) z dotazovaných. Tím si samozřejmě mohou zlepšovat jejich jazykové dovednosti, ale ztrácejí možnost stýkat se s místními studenty a tím tak více poznat Českou kulturu naučit nebo zlepšit se v českém jazyce, ale hlavně poznat více místních. Tento fakt uvedlo pouze 3 (9 %) z dotazovaných.

Obr. 12 (Ne)souhlas při adaptaci během studia

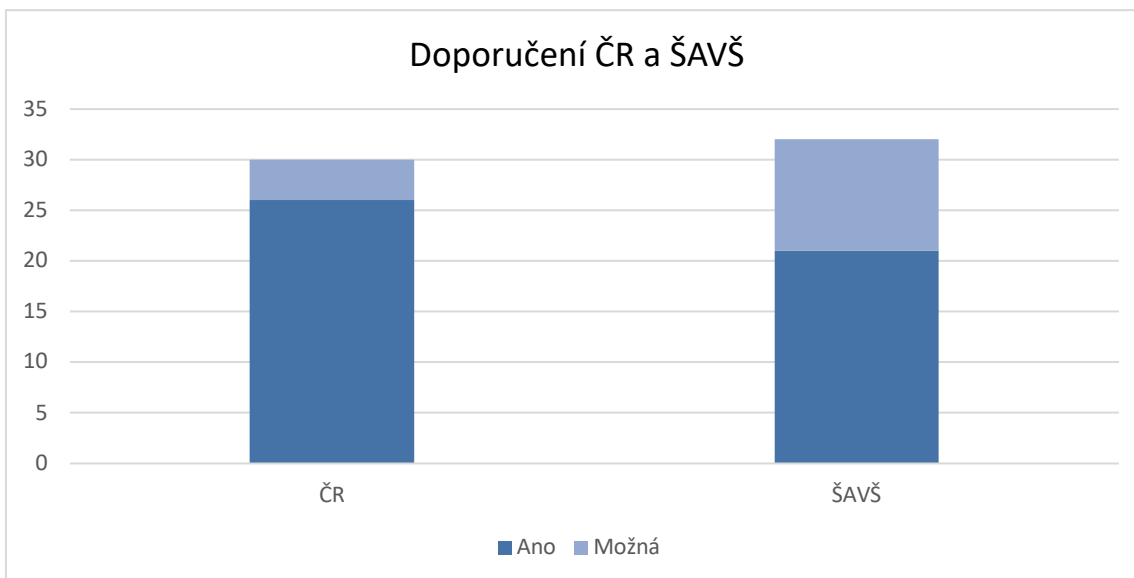
I když se univerzitní život může zdát náročný, plný domácích úkolů a vypracovávání domácích prací apod., více jak polovina z dotazovaných a to 28 (88 %) z respondentů mělo čas poznat ČR a dalších 20 (63 %) ve svém volném čase využilo možnost vycestovat i za hranice ČR. Pozitivním faktem je, že zahraniční studenti berou české studenty přátelskými, protože to uvedlo 29 (91 %) z respondentů. 17 (53 %) z respondentů se stýskalo po domově, a to mohl být jeden z důvodů, proč 20 (63 %) z dotazovaných uvedlo, že je přijela navštívit rodina či kamarádi.

Pozitivní zážitek ze studijního výjezdu v ČR	Negativní zážitek ze studijního výjezdu v ČR
Výlety, výlet do města Malá Skála	Mladá Boleslav, klidné město, žádný studentský život
Exkurze ve Škoda Auto	Počasí
Lidi, spolubydlící	Problémy s vízy během studia

Kvalita výuky a jejich organizace	Nízká úroveň ubytování pro studenty
Praha, a pražská studentská kultura, mnohem víc studentských akcí, Vánoční trhy v Praze	Někteří lidé před kampusem ukazují svou pravou tvář Čechů, kteří jsou v blízkosti cizinců poněkud nedůvěřiví
Profesoři jsou milý a nápomocný	Nízký počet Erasmus studentů na celé univerzitě
Jídelní personál byl opravdu milý, a dokonce se i snažili mluvit anglicky	Jazyková bariéra s místními
Poznat českou kulturu a jejich lidi a způsob jakým žijí	Nedostatek financí
Bydlení sám	Na začátku pobytu nebyla angličtina mou silnou stránkou, porozumění přednáškám v angličtině
Zatím nejsem se zkušeností spokojen/a, pravděpodobně si to uvědomím až později	Domácí úkoly

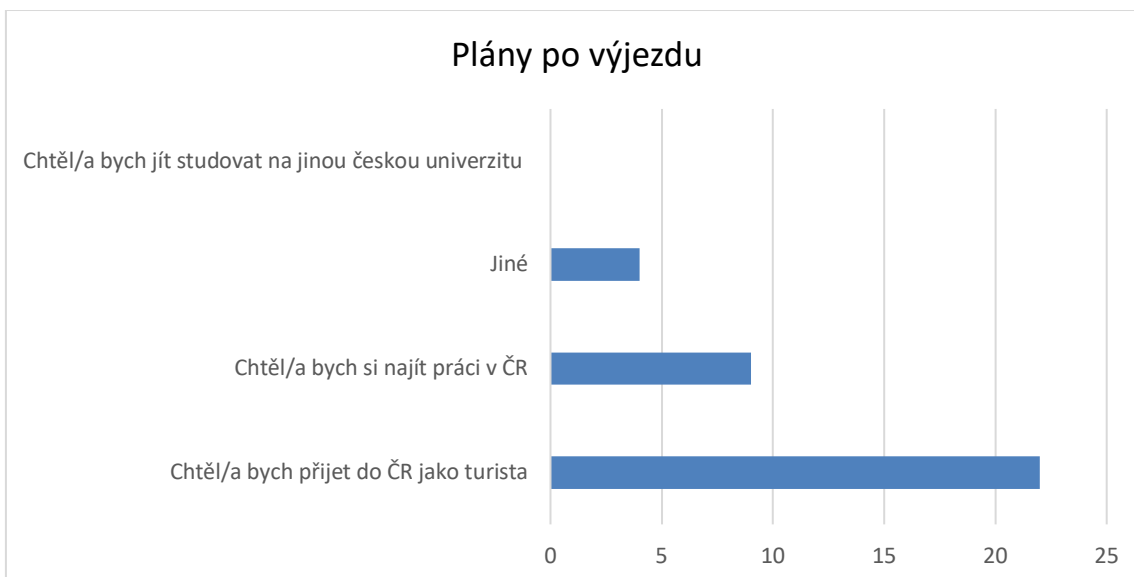
Tab. 1 Pozitivní a negativní zkušenosti v ČR

Tabulka 1 ukazuje pozitivní (levá strana) a negativní (pravá strana) zkušenosti zahraničních studentů v ČR. Negativní nejčastější odpovědi byly zvýrazněny. Mladá Boleslav dle respondentů nenabízí žádný studentský život a ubytování pro studenty je na nízké úrovni, a ne vždy odpovídá potřebám a požadavkům studentů. Na ŠAVŠ je také nízký počet zahraničních studentů, což se může zdát jako problém v oblasti výměny a setkání s jinými kulturami. Jazyková komunikace s místními bývá obtížná. Pozitivní zkušenosti se zdají být obohacující.

Obr. 13 Doporučení ČR a ŠAVŠ

Graf na obrázku 13 porovnává, kolik z respondentů by doporučilo ČR a ŠAVŠ pro studenty, kteří přemýšlí studovat v zahraničí. Žádný z respondentů neuvedl, že by nedoporučil jak ČR, tak ŠAVŠ. Tato otázka se tedy dostala odpovědi pouze „ano“ nebo „možná“. 26 (81 %) z respondentů by doporučilo ČR jako studijní lokalitu, 21 (66 %) z respondentů by doporučilo ŠAVŠ a 11 (34 %) by možná doporučilo.

Obr. 14 Plány po výjezdu

Předposlední otázka se týkala budoucích plánů studentů po vrácení do své země a zda mají v plánu se do ČR někdy vrátit. Jak obr. 14 ukazuje 22 (69 %) z respondentů má v plánu se do ČR někdy vrátit.

z respondentů by chtěla přijet už jen jako turista, dalších 9 (28 %) by si chtělo najít práci a další 4 (13 %) uvedli jiné, ale neuvedli konkrétní plán.

Poslední otevřená otázka chtěla po studentech, aby dali radu těm studentům, kteří přemýšlí nad studiem v zahraničí, a to konkrétně v ČR (levá tabulka) a o ŠAVŠ (pravá tabulka). Lze říct, že studenti byli v této otázce kreativní a napsali velmi pomocné rady.

Rada pro studenty, co přemýšlí nad ČR	Rada pro studenty, co přemýšlí nad ŠAVŠ
Životní náklady ČR jsou poměrně nízké, proto si můžete dovolit zajít na večírky, můžete ochutnat tradiční české jídlo,	Získáte mnohem více zkušeností s trainee programem ve Škoda auto.
Naučte se několik základních frází, naučit se pár základních českých slovíček, například jak poděkovat atd., neočekávejte, že lidé mimo Prahu budou přátelští nebo budou mluvit anglicky.	Prosím, věřte mi, neberte si ubytování v ubytovně a pokud máte možnost, neberte si dům v Mladé Boleslavi.
Nespěchejte s hledáním ubytování.	Studuj dříve než den před testem!
Plánujte dopředu a mějte dobrý rozpočet a ujistěte se, že máte dostatek financí a nemusíte se omezovat v aktivitách, výletech a dalších věcech.	V Mladé Boleslavi není žádný studentský život, pokud se nezajímáte o studium a auta. pokud hledáte ubytování, můžete si ho najít v Praze a pak jet autobusem do Mladé Boleslavi. Další výměnné pobyty studentů a akce v Praze najdete zde
Pokud chcete mít dobrou zkušenost se studentským životem v ČR, zkuste si najít univerzitu v Praze. V hlavním městě je to velmi příjemně vidět	Příjemní lidé kolem, přátelské věci, dobří učitelé!
Pěkná příležitost, jděte do toho, nebudete litovat	Pokud se zajímáte o obchod, management a finance, je tato univerzita určena právě vám.
Ujistěte se, že se dokážete přizpůsobit novému místu. Komunikace je obtížná, pokud neznáte jazyk. Jinak si pobyt užijte!	Co nejlépe využijte výuku a naučte se co nejvíce, protože takovou příležitost doma nikdy nedostanete.

Bude to spousta legrace a také poznávání nových lidí, na které nemám žádný negativní názor. Pokud pocházíte z evropské země (zejména slovanské), budete se pravděpodobně cítit jako doma.	Je to dobrá univerzita s velmi dobrými učiteli. Život v Mladé Boleslavi je klidný a pokud je pro vás studium hlavní prioritou, pak si můžete vybrat tuto univerzitu.
Skvělý nápad, ale měli by si vybrat z velkých měst, kde naleznete více zahraničních studentů.	Předem si ověřte, které předměty jsou pro vaše studium relevantní.
Česká republika krásná země, s krásnou přírodou a nabízí hodně krásných měst k turistice	Skvělá univerzita, zejména pokud se zajímáte o automobilový průmysl, jedinečná možnost stáže ve Škoda Auto, ale mějte na paměti, že univerzita je poměrně malá, má jen několik zahraničních studentů a Mladá Boleslav sama o sobě není příliš atraktivní.

Tab. 2 Rada pro studenty přemýšlející nad ČR a nad ŠAVŠ

Studenti, kteří zvažují nad studiem v ČR by měli zvážit několik faktorů. Tato země je pro většinu z respondentů cenově dostupná, což umožní většině dovolit žít kvalitní studentský život. Nicméně, stále je důležité mít předem naplánovaný rozpočet a zabezpečit si finanční prostředky, aby se studenti nemuseli omezovat při výletech a aktivitách. Potom je určitě vhodné naučit se nějaké základní české fráze, protože lze z tabulky 2 vyčíst, že místní lidé nemají dobré anglické schopnosti. To může zahraničním studentům způsobovat potíže a místní mohou vypadat nepřátelsky. Důležité také je mít na vědomí, že je velký rozdíl studovat v hlavním městě Praha a mimo ni. V hlavním městě studenti obvykle najdou více příležitostí na výměnné pobyty a další akce pro zahraniční studenty. Dalším zajímavým bodem ke zmínění bylo, že pokud student pochází z evropské země, zejména ze slovanské lokality, může se v ČR cítit více jako doma. Jako poslední si ověřte, které předměty jsou pro váš studijní obor relevantní a připravte se na ně.

ŠAVŠ je považována za dobrou vysokou školu s velmi dobrými učiteli, milými a přátelskými studenty. Mladá Boleslav je ale malé a klidné město. Pokud je automobilový průmysl nebo hlavně studium studentovou hlavní prioritou, může být ŠAVŠ skvělou volbou. Mezi hlavní partnery ŠAVŠ patří Škoda Auto, což respondenti zmiňují jako dobré možnosti na praxi. Dle tabulky 2 respondenti také doporučují, aby studenti zvážili své možnosti ohledně ubytování. Aby se vyhnuli ubytovně v Mladé Boleslavi a hledali si ubytování v Praze, pokud chtějí zažít

správný studentský život, protože Mladá Boleslav se nezdá být jako ideální studentská „vesnice“. Do Mladé Boleslavi z Prahy se dá cestovat autobusem.

3.4 Shrnutí výsledků výzkumu a návrh doporučení

Tato kapitola se zabývá shrnutím výsledků empirického výzkumu mezi minulými a současnými zahraničními studenty, kteří jsou zapsáni jak na anglických studijních programech, tak i na programu Erasmu a následnými návrhy pro zlepšení adaptace studentů.

Výzkum potvrdil, že významné faktory pro výběr ČR je lokalita, protože se nachází ve středu Evropy a umožňuje snadné cestování studentům do jiných zemí. Země také nabízí poměrně nízké náklady na živobytí ve srovnání se zeměmi odkud pochází zahraniční studenti. V průběhu studia většina dotazovaných využila centrální umístění ČR a cestovala jak po okolí, tak i do okolních zemí. Taktéž většina potvrdila, že neměla problémy s finančními prostředky.

Pozitivním zjištěním výzkumu je to, že žádný z dotazovaných zahraničních studentů se neseťkal s diskriminací nebo jinými negativními poznámkami vůči jejich národnosti.

Zároveň výzkum ukázal, že zahraniční studenti sice hodnotí studijní systém pozitivně, ale zároveň nejsou zapojeni nebo se nezapojují do místních aktivit. Pouze 3 (9 %) studenti se zúčastnili univerzitního sportovního klubu. Možná je to i tím, že univerzitní klub se skládá jen z českých studentů a zahraniční studenti nejsou dostatečně motivovaní, protože neumí česky a mohou mít obavy se, že se s nimi nikdo nebude bavit nebo také proto, že nemají dostatek kontaktů mezi českými studenty, což uvedli pouze 3 (9 %) studenti.

Empirický výzkum ukázal, že nejčastější problém, který se vyskytoval mezi zahraničními studenty bylo hledání ubytování, a to i přes to, že se hledáním ubytování zabývají před odjezdem. Dále pak komunikace s místními lidmi a studentský život v Mladé Boleslavi.

Na základě těchto zjištění byla navržena tato opatření:

Aktivní komunikace se zahraničními studenty

Určit dva aktivní zástupce ze zahraničních studentů, důležité je, aby to byl někdo, kdo je v kontaktu se všemi studenty ze skupiny. A pověřit jednoho pedagoga,

samozřejmě někoho, kdo má zájem o vzdělávání zahraničních studentů a dokáže s nimi komunikovat v anglickém jazyce. Každé 2-3 týdny by se konala schůzka, během kterých by zástupci zahraničních studentů měli prostor na zpětnou vazbu, co se jim líbí, nelíbí, co by chtěli změnit a jaké jsou jejich další přání a potřeby. Forma schůzek by měla být přátelská a formální, aby se všichni zúčastnění cítili co nejlépe. Takové pravidelné schůzky a zpětné vazby by mohli sloužit jako nástroj pro zlepšení podmínek zahraničních studentů a pomoci usnadnit jejich začlenění do školní komunity.

Poskytnutí větší podpory při hledání ubytování

Ubytování je jedním z nejdůležitějších faktorů, které studenti zvažují před odjezdem na studijní pobyt. Proto je důležité, aby univerzita, zahraniční oddělení nebo studentská organizace poskytla studentům důkladné informace o možnostech ubytování před odjezdem. Dobrým způsobem, jak toho dosáhnout, je poskytnout studentům seznam kontaktů na dostupné ubytování, popřípadě zřídit webovou stránku s ubytováním vyhovující pro studenty. Důležité je zahrnout cenu, fotografie ubytování včetně všech společných prostorů a dostupných zařízení v ubytování, díky tomu mají studenti vizuální představu.

Důležité je taky studenty upozornit, že existuje možnost najít si bydlení na okraji Prahy, blíže k Mladé Boleslavi, a dojíždět do školy autobusem. To by mohlo být pro studenty, kteří preferují lepší rušnější a studentský život a také jim nabídnout koleje, které jsou blízko pražské ŠAVŠ pobočky.

Nejlepším řešením ohledně ubytování by bylo zajištění cenově dostupných studentských kolejí v Mladé Boleslavi, které by umožňovali podporu společenského života a sociální interakce mezi studenty.

Větší zapojení zahraničních studentů do místního studentského života

Komunikace s místními lidmi a podpora cizinců v učení češtiny je důležité pro zlepšení interakce mezi studenty a usnadnění začlenění do společnosti.

Univerzita by mohla uspořádat sérii přednášek/setkání během pobytu, které by sdělovaly zahraničním studentům důležité informace o místní kultuře, tradicích, zvyklostech a základních pravidlech. Přednášek by se zúčastnili i místní studenti, tím by tak zahraniční studenti navázali kontakty s ostatními. To by jim mohlo pomoci

přejít pocit osamělosti a napomohlo při začleňování do nového prostředí. Studenti by měli možnost vzájemnému poznání a výměně zkušeností.

Univerzita by měla podporovat a organizovat mezinárodní studentský klub nebo program, které by byly přístupný jak pro místní studenty, tak pro zahraniční. Tyto programy by mohly zahrnovat společné výlety, kulturní akce atd.

Tímto způsobem by se studenti mohli seznámit s místními, učit se a komunikovat.

Zvýšení povědomí o univerzitním sportovním klubu

Určitě by veškeré informace o sportovním klubu měly být jak v češtině, tak i v angličtině. To pomůže studentům lépe porozumět informacím a získat více zájmu o klubu. Na orientačním týdnu mít prezentaci o tomto klubu a tím studenty tak informovat. Dalším dobrým způsobem, jak zvýšit povědomost, je zaměstnat někoho ze zahraničních studentů jako reprezentanta. Ten by pak mohl odpovídat dotazům zahraničních studentů a pomoci jim se zapojením do klubu. Samozřejmě větší propagace univerzitního klubu na sociálních účtech jak v českém, tak anglickém jazyce.

Tato opatření by mohla pomoci zahraničním studentům lépe se adaptovat na místní prostředí, zapojit se do místního života a využít všech výhod, která ČR nabízí.

Závěr

Hlavním cílem práce bylo zjistit jakým konkrétním problémům zahraniční studenti čelí při procesu adaptace a zda jim ŠAVŠ nabízí dostatečné nástroje k adaptaci. Na tomto základě navrhnout opatření zaměřená na zlepšení adaptace zahraničních studentů na ŠAVŠ a ČR.

První část teoretická části se věnovala základním pojmům adaptace a vysvětlovala výzvy s interakcí s jinou kulturou. Podrobněji byla popsána kultura a její důležitost, význam kulturních rozdílů, kulturní šok, proces adaptace a jazyková bariéra. Druhá část se věnovala motivaci studentů ke studiu v zahraničí a jejich zkušeností.

Empirický výzkum analyzoval, prostřednictvím dotazníkového šetření, proces adaptace zahraničních studentů na ŠAVŠ a na české kulturní prostředí. Práce je zaměřena na zahraničních studenty jak na celém anglickém programu, tak i na studenty zapsány na programu Erasmu. Pomocí dotazníkového šetření byly identifikovány největší výzvy zahraničních studentů, kterým čelí při adaptaci na ŠAVŠ a na české kulturní prostředí.

Lokalita a nízké náklady na život jsou důležitými faktory pro zahraniční studenty při výběru ČR jako studijní destinace. Výzkum ukázal, že většina dotazovaných studentů využila výhody centrální polohy ČR a cestovala po okolních zemích. Pozitivním zjištěním bylo, že se nevyskytovala žádná diskriminace vůči zahraničním studentům. Na druhou stranu se zahraniční studenti nezapojují do místních aktivit, což může být způsobeno nedostatečnou motivací nebo nedostatkem kontaktů mezi českými studenty.

V závěru práce byla navržena opatření, která by mohla přispět k lepší adaptaci zahraničních studentů. Je důležité aktivně komunikovat se zahraničními studenty a vytvořit zástupce z pedagogů, kteří bude mít schůzky se zahraničními studenty a zjistí jejich přání a potřeby. Dále je nutné poskytnout větší podporu při hledání ubytování a informovat studenty o různých možnostech, včetně ubytování blíže Mladé Boleslavi. Zapojení zahraničních studentů do místního studentského života může být zlepšeno prostřednictvím přednášek o české kultuře a organizací mezinárodního studentského klubu. V neposlední řadě je důležité zvýšit povědomí o univerzitním sportovním klubu prostřednictvím informačních materiálů a zaměstnáním zahraničního reprezentanta.

Přijetí těchto opatření by mohlo vést k lepšímu začlenění zahraničních studentů do místního prostředí, zvýšení jejich motivace a zapojení do místních aktivit. Tímto způsobem by si zahraniční studenti lépe užili svůj studijní pobyt v ČR a využili všech možností, které jim země nabízí.

Celkově by zahraniční studenti pobyt v ČR a studium na ŠAVŠ doporučili, ačkoli někteří zmiňují nedostatky v oblasti ubytování a studentského života Mladé Boleslavi. Hlavní doporučení respondentů budoucím studentům se zaměřují na zvážení finančních nákladů, na včasné a trpělivé hledání ubytování a na zvládnutí základů českého jazyka.

Seznam literatury

BÍREŠOVÁ, Tatiana, Ivan BRHLÍK, Barbora ŠOTTOVÁ, TUČKOVÁ a Michal UHL. *STUDYING AND LIVING IN THE CZECH REPUBLIC FROM THE PERSPECTIVE OF FOREIGN STUDENTS*. Prague: Czech National Agency For International Education (DZS), 2020. ISBN: 978-80-88153-76-4.

ČENĚK, Jiří; SMOLÍK, Josef a VYKOUKALOVÁ, Zdeňka. *Interkulturní psychologie: vybrané kapitoly*. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5414-7.

DOLAN, Simon; and KAWAMURA, K. M. *Cross-Cultural Competence*. Emerald Publishing, 2015. ISBN: 978-17-844-1888-5.

GULLOVÁ, Soňa. *Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol*. 3., dopl. A přeprac. vyd. Expert (Grada). Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4418-6.

HEBNAR, Jan. *Češi a cizinci: jak myslí, řídí a pracují*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-271-1027-8.

HOPKINS, Bryan. *Cultural Differences and Improving Performance*. 1st edition. London: Routledge, 2016. ISBN: 978-13-155-75-25-4.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.

MARCINIAK, Dominika a Winnicki, Michal. *INTERNATIONAL STUDENT EXCHANGE*. 1st edition. Our Knowledge Publishing, 2020. ISBN: 978-62-029-9244-2.

OGBONNIA, Eze. *International Students' Studying Abroad Challenges: Culture Shock*. 1st edition. LAP LAMBERT Academic Publishing, 2016. ISBN 978-3330018549

PAULÍK, Karel. *Psychologie lidské odolnosti*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2017. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5646-2.

PRŮCHA, Jan. *Interkulturní psychologie: [socio psychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů]*. 3. vyd. Psychologie (Portál). Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-709-1. 2007

PRŮCHA, Jan. *Interkulturní komunikace*. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2010. ISBN 9788024730691.

SOUKUP, Václav. *Antropologie: teorie člověka a kultury*. Praha: Portál, 2011. ISBN 9788073674328.

Studenti a absolventi vysokých škol v České republice - 2001–2022 [online], 2023. 22.05.2023 [cit. 2023-11-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/studenti-a-absolventi-vysokych-skol-v-ceske-republice-gr402tsw19>

Výroční zpráva 2020. Mgr. Petr Šulc a kol. Škoda Auto Vysoká Škola, 2022. ISBN 978-80-7654-065-1.

Seznam obrázků a tabulek

Seznam obrázků

Obr. 1 Zahraniční studenti na veřejných a soukromých školách v ČR 2019-2022	21
Obr. 2 Pohlaví.....	25
Obr. 3 Místo původu respondentů	25
Obr. 4 Faktory pro výběr ČR.....	26
Obr. 5 Klíčové faktory rozhodující výběr ČR	27
Obr. 6 Získání informací o ŠAVŠ	28
Obr. 7 Příprava před odjezdem.....	29
Obr. 8 Problémy před a během studia	29
Obr. 9 Hodnocení zkušeností po příjezdu ČR	31
Obr. 10 Účast na místních aktivitách.....	32
Obr. 11 Přátelství.....	32
Obr. 12 (Ne)souhlas při adaptaci během studia.....	33
Obr. 13 Doporučení ČR a ŠAVŠ.....	35
Obr. 14 Plány po výjezdu	35

Seznam tabulek

Tab. 1 Pozitivní a negativní zkušenosti v ČR.....	34
Tab. 2 Rada pro studenty přemýšlející nad ČR a nad ŠAVŠ	37

Seznam příloh

Příloha 1 Dotazník	47
--------------------------	----

Příloha 1 Dotazník

Adaptation of Foreign Students at Skoda Auto University and Czech Culture

Dear students,

I am surveying for my bachelor thesis the experience of international students studying in the Czech Republic. I invite you to participate in this survey if you are or were studying at Skoda Auto University. Your participation is valuable to me as it will help me gain insight into the challenges and benefits of studying abroad in the Czech Republic.

The survey is anonymous and should take no more than 10 minutes to complete. Thank you in advance for taking the time to complete this survey!

1) What is your gender?

- Female
- Male
- I don't want to answer.

2) Where are you from?

3) Are you:

- an Erasmus student
- enrolled in the full study program in English.

4) Length of your stay in the Czech Republic?

5) Why did you choose the Czech Republic to study abroad?

6) How important were the following reasons for your decision to study in the Czech Republic?

(Select one answer in each row)

	Not important	Somewhat important	Important	Didn't consider
Safety				
Political and social stability				
Cost of living				
Quality of education				

Student life				
Food				
Location				

7) How did you obtain information about the Skoda Auto University?

(Select one or more answers)

- From other students at my home university
- From the presentation organized by our International Office
- University website
- Social media
- Student Associations
- Other resources:

8) Which of the following actions did you take before arriving to study in the Czech Republic?

(Please check all that apply)

- Looked for accommodation
- Researched the region where I would be studying
- Researched Czech culture
- Planned personal budget
- Connected with other students from my home university who were going abroad
- Connected with students from my home country who have been studying abroad before
- Local language courses
- English course
- None of the above
- Other (define): _____.

9) Did you experience the following kinds of problems?

(Select one answer in each row)

	Not a problem	Neutral	Problem
Getting acceptance letter			

Receiving sufficient information about the host university			
Communication with the host university			
Finding an accommodation			
Lack of finances			
Courses and exam schedule			
Going to social gathering			
Communication with people of different ethnic groups			

Other kinds of problem (describe):

10) Rate your experience upon your arrival in the Czech Republic.

	Satisfied	Neutral	Dissatisfied
Host university services			
Orientation week			
Obtaining a local buddy			
Connection with other local students			
Study system			

11) Indicate in which of the following activities you participated:

- International student group
- University sports club
- Music/theatre/arts group
- Volunteer club
- Student union
- University trip
- None of the above
- Other: _____

12) Would you say that most of your friends in the Czech Republic are...

- Students from my country (attending Erasmus)
- Other international students
- Czech students
- A mixture of students from my home country and other international students
- Don't know.

13) Agree or disagree.

(Select one or more answers in each row)

	Agree	Disagree	I don't know
Czech students are reserved			
Czech students are friendly when I try to meet them			
Members of the academic staff have shown an interest in my country and culture			
Students have shown an interest in my country and culture			
Travelled inside the Czech Republic during my stay			
Travelled outside of the Czech Republic during my stay			
Parents/friends came to visit me			

Sometimes I felt homesick			
---------------------------	--	--	--

14)What was the most positive part of your study experience in Czech?

15)What was the most negative part of your study experience in Czech?

16)Would you recommend Skoda Auto University as a study destination to other students?

- Yes
- No
- Maybe
- If “not” explain why: _____

17)Would you recommend the Czech Republic as a study destination to other students?

- Yes
- No
- Maybe
- If “not” explain why: _____

18)What are your plans concerning the Czech Republic?

- I would like to visit the Czech Republic again as a tourist.
- I would like to find a job in the Czech Republic
- I would like to study at another Czech university.
- Other plans (define):

19)What advice would you give to students thinking of studying in the Czech Republic?

20)What advice would you give to students thinking of studying at Skoda Auto University?

ANOTAČNÍ ZÁZNAM

AUTOR	Lucie Šanková		
STUDIJNÍ PROGRAM/OBOR/SPECIALIZACE	6208R190 Podniková ekonomika a řízení lidských zdrojů		
NÁZEV PRÁCE	Adaptace zahraničních studentů na Škoda Auto Vysokou školu a na české kulturní prostředí		
VEDOUcí PRÁCE	Doc. PhDr. Karel Pavlica, Ph.D.		
KATEDRA	KRLZ – Katedra řízení lidských zdrojů	ROK ODEVZDÁNÍ	2023
POČET STRAN	53		
POČET OBRÁZKŮ	14		
POČET TABULEK	2		
POČET PŘÍLOH	1		
STRUČNÝ POPIS	<p>Tématem bakalářská práce je „Adaptace zahraničních studentů na Škoda Auto vysokou školu a na české kulturní prostředí“. Cílem práce je zjistit jakým problémům zahraniční studenti čelí při procesu adaptace a zda jim je nabízeno dostatečných nástrojů k adaptaci. Teoretická část se zabývá hlavními pojmy jako je kultura, kulturní šok, proces adaptace, jazyková bariéra a jejich motivace a zkušenosti. Praktický výzkum je realizován pomocí dotazníkového šetření, který ukázal, že nejčastější problémy mezi studenty bylo hledání ubytování, komunikace s místními lidmi a studentský život v Mladé Boleslavi.</p>		
KLÍČOVÁ SLOVA	Adaptace, kultura, zahraniční studenti, Škoda Auto vysoká škola		

ANNOTATION

AUTHOR	Lucie Šanková		
FIELD	6208R190 Business Administration and Human Resources Management		
THESIS TITLE	Adaptation of foreign students to the Skoda Auto Univerzity and the Czech cultural environment		
SUPERVISOR	Doc. PhDr. Karel Pavlica, Ph.D.		
DEPARTMENT	KRLZ – Department of Human Resources Management	YEAR	2023
NUMBER OF PAGES			
	53		
NUMBER OF PICTURES			
	14		
NUMBER OF TABLES			
	2		
NUMBER OF APPENDICES			
	1		
SUMMARY	<p>The topic is „Adaptation of foreign students to Skoda Auto University and to the Czech cultural environment“. The aim of the thesis is to find out what problems foreign students face during the adaptation process and whether they are offered sufficient tools for adaptation. The theoretical part deals with the main concepts such as culture, culture shock, adaptation process, language barrier, motivations, and experiences. Practical research is conducted through a questionnaire survey, which showed that the most common problems among students were finding accommodation, communicating with local people, and student life in Mlada Boleslav.</p>		
KEY WORDS	Adaptation, culture, foreign students, Skoda Auto University		